

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.F.U.S.

12 pagini - 1 leu

În pagina a 2-a:

**NOI
ȘI
CEILALȚI -
UN
DIALOG
CONTINUU**

DIN SUMAR:

- *Între aștri, semnele precursoare ale vieții*
- *În pași de dans, păsări și animale*
- *Răpită de un viking...*
- *Aisbergurile - o sursă de apă dulce*
- *O boală veche de mii de ani*

Cind un lingvist abordează problema relației dintre comunicare și mijloacele de transmitere a informațiilor se spune că el tratează aspectele comunicării. Unii psihologi definesc acțiunile spontane ca o comportare care dovedește că subiectul nu comunică cu el însuși. Psihologia socială consideră comunicarea ca un proces de „interpretare și acceptarea unor roluri”. Iar în sociologie a apărut o concepție despre societate ca mijloc de comunicare. În sfârșit, auzim cu tot mai

multă insistență vorbindu-se despre „mijloacele de comunicare în masă”...

În felul acesta, în societatea modernă comunicarea a devenit un obiect de cercetare atât de complex, încît în încercarea de a-i explica toate aspectele specialiștii riscă uneori să depășească hotarele științei. În cele ce urmează ne vom limita, de aceea, numai la câteva aspecte ale fenomenului.

Documentar

NOI ȘI CEILALȚI — UN DIALOG CONTINUU

Cind vedem pe stradă un om fără cunoștință sau cu o rană sîngerindă nu trecem, evident, nepăsători, ci căutăm urgent un medic. Durerea fizică nu ne lasă indiferenți. Dar dacă ne aflăm pe o scară rulantă, de pildă, și pe lingă noi trece un bărbat sau o femeie pe a cărui sau a cărei față se citește disperarea? Ne continuăm drumul în sus sau în jos — chiar dacă cele văzute ne impresionează profund — și nu ne gîndim că o întrebare sau cîteva cuvinte rostite cu tact — ori măcar o privire care să exprime compasiune — ar putea diminua intrucitva suferința. În funcție de atitudinea pe care o au în asemenea situații, oamenii se împart în două mari categorii: pe de o parte cei care stăpînesc, iar pe de altă parte cei care nu stăpînesc arta comunicării. Cum ar trebui să procedăm, însă, în fiecare caz în parte? Simpla întrebare: „Nu vă simțiți bine? Vă pot ajuta cu ceva?” poate părea uneori nelalocul ei, dacă nu cumva e socotită chiar o impolitețe condamnată.

A, B și canalele lor de legătură

Primele încercări de a aborda această sferă a psihicului uman — pe care un filozof a definit-o drept cea mai „umană, prea umană chiar” — ne pot părea astăzi naive. Cercetătorul american Harold Laswell, de pildă, a încercat să descopere secretele comunicării prin intermediul întrebărilor: Cine? Cui? Pe ce canal de comunicare? Ce (ce fel de informații) a transmis? Cu ce efecte? „Cine” și „cui”, îi definesc evident pe purtătorii dialogului: A și B. „Canalele de legătură” sînt vorbele, gesturile. În clipa cînd află o veste, B devine însă „informator” și îl face implicat pe A „receptor”: în care caz spunem că interlocutorii și-au schimbat funcțiile. Dialogul poate fi înregistrat pe bandă și ulterior reprodus cu următoarea explicație: „Iată ce i-a spus A lui B, apoi B lui A” ș.a.m.d. Dacă în final B și-a pierdut, să presupunem, cunoștința, iar A o izbucnit în hohote de ris, situația pare să răspundă la întrebarea: „Ce efect a avut comunicarea?”

Făcînd, însă, apel exclusiv la această schemă nu se poate afla răspunsul la nici una din întrebările de mai sus. Cum să aflăm de pildă „ce” s-a transmis? Să presupunem că A i-ar fi spus lui B:

— Dir bul... Ubeșciur.

Pentru un neavizat acest mesaj poate să pară o combinație de sunete fără sens. Poate fi el, însă, foarte sigur că a fost transmisă o informație „nulă”? Evident, nu. Căci chiar dacă mesajul ar fi sunat: „Te felicit, ai fost coop-tat!”, pentru un ascultător străin el ar fi fără sens dacă a fost exprimat într-o limbă necunoscută. Încît după întrebarea „Ce?” trebuie să urmeze logic întrebarea „În ce limbă?”

Adăugînd la cele de mai sus că pentru realizarea unui mesaj mai este nevoie și de o înțelegere prealabilă, putem conchide că schema lui Laswell, care face abstracție și de această condiție, nu are valoare științifică.

De cînd comunicăm?

Așadar, comunicarea presupune o înțelegere prealabilă. Dar aici intervine o ciudățenie: dacă dialogul a fost precedat de o prealabilă înțelegere, această nu este, oare, la rîndul ei o comunicare? Iar dacă da, nu presupune și ea o „precomunicare”? Ș.a.m.d.

Prin lectura acestor rînduri însuși cititorul se include într-un dialog cu autorul. Dar pînă la acest dialog atît cititorul, cit și autorul au mai comunicat cu mij de oameni. Interlocutorii autoru-

nimeni în jurul său, auditoriul există în imaginația lui.

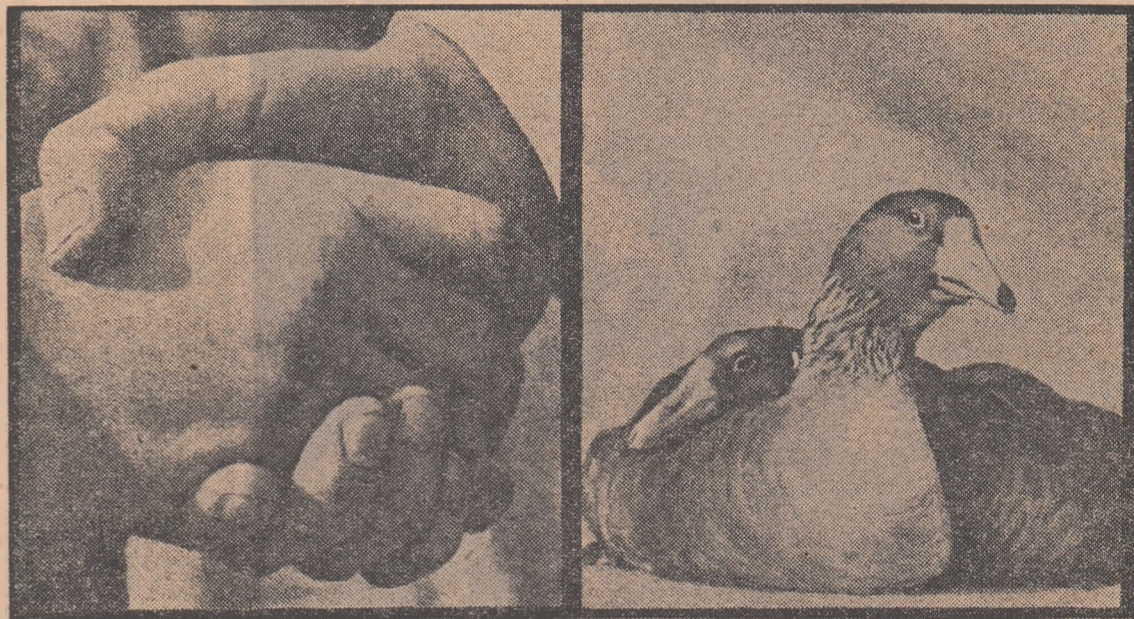
Un cunoscut specialist american soco-tește că obiceiul de a-și asuma mereu alte roluri permite pînă la urmă omului

tării emoțiilor”, arta de a ne exprima și necesitatea, dar mai ales capacitatea, de a-i înțelege pe alții. Din ce este alcătuit mecanismul acestei înțelegeri? Care este veriga lui fundamentală? Intuiția, răspund specialiștii, adică capacitatea de a trăi suferințele și bucuriile altora, de a le ghici gîndurile, intențiile. Este deci intuiția o însușire care poate fi dezvoltată sau numai un dar al naturii? Și una și alta, iar fiecare își poate dezvolta intuiția. Aici intervine, însă, din nou experiența vieții.

Un psiholog american a făcut, pentru verificarea afirmației de mai sus, următoarea experiență. A chemat la el cîteva cunoscuți și, plasîndu-i în fața a două grupuri de subiecți, a cerut celor din urmă să-i caracterizeze. Subiecții erau împărțiți în două grupuri. În cel dinții se aflau psihologi, deci cunosători ai sufletului omenesc, într-al doilea manageri, deci oameni cu experiență în comunicarea cu alți oameni. Experiența a arătat că aceștia din urmă i-au judecat pe necunoscuți mai corect decît specialiștii în înțelegerea sufletului.

Dar nici experiența vieții nu este totuși suficientă. E nevoie în plus de priceperea de a observa, de a analiza, de a generaliza. Pe stradă unii oameni deosebesc, de pildă, pe fețele trecătorilor tipul de caracter de care tîm, alții nu văd decît îmbrăcămintea fistichie, să zicem. Unii sînt izbiți de armonia trăsăturilor, alții, dimpotrivă, de inexpressivitatea lor emoțională. Pe scurt, trebuie cunoscute și criteriile — morale, etice, estetice, emoționale, intelectuale — care contribuie la cunoașterea omului. Psihologii numesc totalitatea acestor criterii orientare valorică. Și consideră că dezvoltarea lor la copii — de la cei mai mici pînă la cei mai mari — este o condiție esențială a educației moderne.

A. Dobrovici

Comunicarea, realitate deopotrivă la om și animale

lui nu-i cunosc pe cei ai cititorului și invers, și totuși tocmai prin mijlocirea acestor intermediari amîndoi au stabilit cîndva o „precomunicare”, care a făcut posibilă noua comunicare.

Dacă am analiza atent trecutul apropiat și mai îndepărtat al unor asemenea grupuri am găsi cu siguranță în ele înși care s-au cunoscut personal și au încheiat între ei convenții. Chiar dacă această convenție a statuat numai ceea ce se înțelege prin cuvîntul „convenție”. Încît în ultimă instanță, adevăratul intermediar al comunicării este societatea. Dar prin societate nu se înțelege în acest caz suma tuturor oamenilor care o alcătuiesc, ci totalitatea acordurilor sau „convențiilor” încheiate. Un cunoscut psiholog din secolul trecut afirma chiar că comunicarea se confundă adesea cu societatea, cu viața socială. De aceea, de aci înainte vom folosi termenul de „proces de comunicare” pentru ceea ce psihologul înțelegea prin comunicare, iar dialogurile din ziua de astăzi le vom numi „act de comunicare”. În același timp tînem să reamintim că procesul de comunicare este alcătuit dintr-o sumă de acte de comunicare.

Oglinda „eu”-lui nostru

Cind copilul incepe să-i imite pe adulți, el nu preia de la ei numai mimica, gesturile, sunetele, ci și rolurile lor. La doi ani fetițele încep de pildă, să-și legene păpușile, preluînd astfel rolurile mamelor și definind în același timp propriul lor rol în raport cu mamele. Însăși personalitatea, cu alte cuvinte „eu”, ia naștere în acest stadiu. Copilul își poate prelua atunci rolul cuiva care nu face parte din sfera propriei lui personalități. Prin urmare, „eu” intră în scenă numai însoțit de un „non eu” și numai ca participant la un dialog, la un act de comunicare. Apoi, în jurul scenei se adună mereu alți spectatori: apare „auditoriul”. Dar chiar și atunci cînd un ins nu are pe

să „interpreteze” rolurile tuturor celor cu care comunică. Or, înțelegînd poziția interlocutorilor, putem ușor și ce așteaptă ei de la noi. Cînd această ghicire a gîndurilor nu cere din partea interlocutorilor nici un efort, între ei se stabilește o afecțiune, care-i duce la o și mai bună înțelegere reciprocă.

Poate fi educată intuiția?

Omul este, se știe, o ființă sociabilă. El învață încă din copilărie cum se realizează actele de comunicare. Și e firesc să fie așa, intrucît dacă n-ar exista comunicarea ar avea de suferit societatea. Iar de pe urma contrariului comunicării, al izolării deci, suferă și indivizii, nu numai societatea. Suferă anume de singurătate. Uneori, singurătatea generează dorul de comunicare, alteori se manifestă ca teamă de viață, dezgust față de aceasta. Dar omul poate suferi de singurătate chiar și atunci cînd în cursul unei zile comunică cu sute de înși, intrucît, chiar binevoitori fiind, aceștia nu văd în el decît interpretul unor roluri banale și nimic altceva. În acest caz e nevoie deci de un „auditoriu” imaginar. Căci, așa cum am văzut mai sus, fără „auditoriu” nu poate exista personalitatea omului. Cum își poate crea, însă, omul „auditoriul” atît de necesar?

Capacitatea sa de a comunica nestîngherit cu alți semenii depinde în mare măsură de educație — în familie, la grădiniță, la școală. În toate aceste stadii trebuie, susțin specialiștii, să se dea o mare atenție mijloacelor de manifestare, de formare a personalității. Pe de altă parte, ușurința comunicării depinde și de dezvoltare fizică. Un ins care e stăpîn pe trupul său, e liber pe mișcărilor sale nu are dificultăți nici în conversație.

Ce înseamnă totuși a stăpîni concret „arta” comunicării?

În primul rînd e vorba de priceperea de a ne insera în conversație, de capacitatea de a manevra abil „maneta comu-

ÎN SPIRITUL TRADIȚIEI DE LUPTĂ PENTRU INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ

Sărbătorirea aniversării a 30 de ani de la înființarea Diviziei „Tudor Vladimirescu” a marcat un moment de mare însemnătate în istoria forțelor armate românești, a forțelor de eliberare socială și națională ale poporului nostru.

Împrejurările în care a avut loc acest act istoric sînt bine cunoscute. Încă de la înființare, Partidul Comunist Român s-a ridicat cu hotărîre împotriva politicii reacțiunii burghezo-moșierești, militînd activ împotriva pregătirii războiului antisovietic, pentru prietenie cu Uniunea Sovietică. Cînd, în condiții istorice și internaționale bine știute, s-a instaurat dictatura militară fascistă ce a dezmembrat țara și a aruncat România în războiul dus de Germania hitleristă împotriva Uniunii Sovietice și a celorlalte țări din coaliția antihitleristă, Partidul Comunist, unind forțele democratice, antifasciste a desfășurat o vastă activitate pentru sabotarea mașinii de război fasciste. Starea de spirit antifascistă s-a reflectat și în rîndul armatei, care a înțeles că trebuie să participe, alături de întreg poporul, la salvarea intereselor naționale, să participe din toate puterile la lupta pentru eliberarea de sub dominația fascistă.

La chemarea Partidului Comunist Român s-a trecut, astfel, în 1943, pe teritoriul Uniunii Sovietice, cu aprobarea și sprijinul guvernului sovietic, la constituirea Diviziei „Tudor Vladimirescu” care, în lunile premergătoare înfăptuirii actului istoric de la 23 August 1944, a și intrat în luptă alături de unele unități ale armatei sovietice. După insurecția națională antifascistă, Divizia „Tudor Vladimirescu” a acțio-

nat eroic, împreună cu întreaga noastră armată, luînd parte la eliberarea definitivă a patriei și, în continuare, la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea totală a Germaniei hitleriste. Ca o recunoaștere a faptelor ei de arme și a contribuției aduse la zdrobirea forțelor hitleriste, printr-un ordin al Comandamentului Suprem al Uniunii Sovietice, Diviziei „Tudor Vladimirescu” i s-a atribuit și numele „Debrețin”.

Poporul nostru nu va uita niciodată lupta comuniștilor, ofițerilor și soldaților din cadrul acestei mari unități, care, cu prețul singelui lor, au grăbit eliberarea patriei, dezvoltarea liberă și independentă a României pe o nouă cale, calea socialismului.

„Aniversarea înființării Diviziei „Tudor Vladimirescu-Debrețin” — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Consiliului de Stat și comandantul suprem al forțelor armate la solemnitatea sărbătoririi și decorării marii unități cu înaltul ordin „Tudor Vladimirescu” clasa I — trebuie să constituie un imbold pentru întreaga noastră armată de a-și ridica necontenit nivelul pregătirii de luptă și politice, de a participa activ la întreaga activitate pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului”.

Pavăza a cuceririlor revoluționare, apărătoare de nădejde a independenței și suveranității țării, armata noastră populară este trup din trupul poporului, care o înconjoară cu dragostea și prețuirea sa.

Fotografia săptămînii

Intorși din Cosmos: lt. col. Vasili Lazarev și inginerul de bord Oleg Makarov. (În fotografie: Pe nava de antrenament)

MERIDIANE

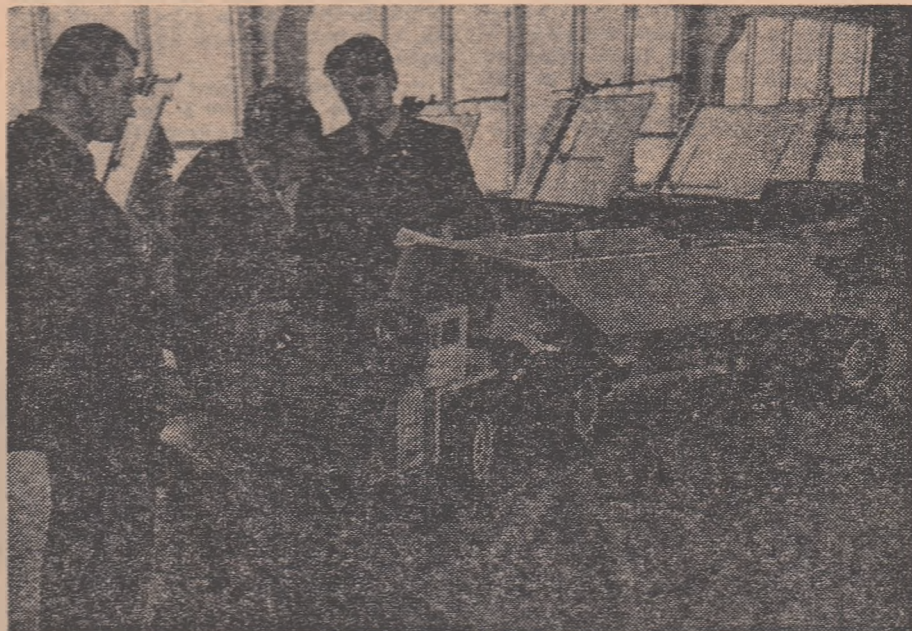
Soci, în septembrie

„Va decola sau nu?” ne întrebam oarecum îngrijorați pe aeroportul Vnukovo din Moscova într-o dimineață rece, ploioasă, cu nori groși plutind aproape de sol, de la începutul lui septembrie. Dar îngrijorarea noastră s-a dovedit neîntemeiată, căci avionul și-a luat zborul la ora fixată și, după aproximativ 2 ore, a aterizat la Soci, pe litoralul sovietic al Mării Negre.

Soci ne-a primit cu un soare blînd, cu palmieri și leandri, eucalipti și chiparoși. Acolo am înțeles și în același timp n-am înțeles de ce chiparoșii sînt asociați uneori cu ideea de tristețe, de doliu. Am înțeles, pentru că, sădiți în cimitire, cu silueta lor înaltă și dreaptă pot avea ceva de luminare vegetală la căpătîiul celor dispăruți, și n-am înțeles, pentru că prezența lor grațioasă nu evocă deloc, în această regiune sudică, sentimente sumbre.

Gazdele ne-au asigurat că am nimerit în cea mai plăcută perioadă a anului, căci, spre deosebire de iulie și august, cînd este arșiță și umezeală și se respiră greu, în septembrie temperatura aerului nu depășește în genere 25°—26°, iar apa este și ea caldă.

Vizitarea stațiunii începe de obicei cu frumosul parc Riviera, foarte agreat atît de localnici cît și de străini. Nu departe de el, chiar pe țîrm, se află vechea clădire a sanatoriului „Kavkazskaia Riviera”, fostul hotel „Riviera”, construit în 1909. Acolo au fost puse, acum mai bine de 60 de ani, bazele stațiunii. Dar cred că nu există vizitator care să nu poposească măcar o dată și într-un alt parc, parcul dendrologic, unul din cele mai frumoase și mai bogate în varietăți de plante (circa 2000) din U.R.S.S. El se află foarte aproape de centrul orașului și e împărțit în două de artera principală a stațiunii. În partea de sus se simte intervenția

Prototip de autobasculantă de 120 de tone, cu motor cu turbină și gaze. Foto: V. Klimov

omului, care a potrivit copacii și arbuștii după gustul lui, a adăugat rotonde, scări și sculpturi pe teme mitologice. În partea de jos a parcului, vegetația a fost lăsată în stare naturală. Pe cîteva ochiuri de lac plutesc lin splendide lebede albe și negre, ca în baletul lui Ceaikovski.

O stațiune balneoclimatică cum e Soci are, evident, multe sanatorii — în total 52 — case de odihnă și pensiuni. „Zarea” este unul din cele mai frumoase și mai bine dotate sanatorii nu numai din Soci, ci din întreaga Uniune Sovietică. În cele șase clădiri care alcătuiesc complexul sanatorial se tratează o vastă gamă de boli — de la reumatism la tulburări nervoase. Și ca „Zarea” — cu alte cuvinte adevărate orașele prevăzute cu tot ce trebuie unui astfel de complex, de la secțiile specifice instituției medicale respective pînă la restaurant, sală de teatru, cinematograful și poșta — sînt multe sanatorii la Soci.

Anual, în cele 52 de sanatorii, 57 case de odihnă și pensiuni, 6 policlinici, 17 baze turistice și campinguri, 61 de tabere de pionieri și 16 hoteluri din Marele Soci se tratează sau își petrec concediul de odihnă circa 1,5 milioane de oameni, dintre care aproximativ 100 000 de turiști străini.

Cu cele patru mari raioane ale sale: Lazarev, Tentralnii, Hosta și Adler, stațiunea balneoclimatică Soci se întinde pe 146 km de-a lungul țîrmului Mării Negre de la așezarea Magri pînă la satul Veseloe. Actualul plan general de dezvoltare a Marelui Soci prevede crearea pe teritoriul lui a opt stațiuni: stațiunea balneară propriu-zisă Soci, cuprinsă între Mamaika și Kudepsta și alte șapte stațiuni climatice — Magri, Așe, Lazarev, Golovinka, Loo, Dagonmis, Adler și Krasnaia Poliana. În momentul de față se reconstruiește centrul orașului, se fac amenajări pe plajele tuturor celor patru raioane, se sîdesc parcuri noi.

Georgeta Mistorică

LEGĂTURI ECONOMICE

Centru comercial internațional

Zilele trecute a fost semnat la New York între Camera de comerț și industrie a U.R.S.S. și compania americană „Occidental Petroleum Corporation” un acord pentru construirea, în capitala sovietică, a unui Centru de comerț internațional și de legături tehnico-științifice cu străinătatea.

Propunerea de a construi la Moscova un Centru comercial internațional a fost evocată pentru prima oară în cursul unor convorbiri americano-sovietice purtate în 1972. Problema este într-adevăr de mare actualitate, intrucît circa 400 de companii și firme străine și-au exprimat dorința de a avea reprezentanțe în capitala sovietică.

Construcția vastului complex de edificii va începe în primăvara lui 1974 și va lua sfîrșit în 1977. Proiectul va fi elaborat de două companii americane, dintre care una este „Occidental Petroleum Corporation”, care vor acorda și asistență tehnică la materializarea lui. Edificiile complexului vor străjui rîul Moscova în apropierea marelui hotel „Ucraina”. Un corp de birouri cu 25 de etaje, două blocuri cu apartamente, cu cîte 24 de etaje, pentru colaboratorii centrului și familiile lor vor alcătui, împreună cu alte construcții, un ansamblu pitoresc.

Centrul comercial internațional va fi utilat după ultimul cuvînt al tehnicii moderne. Mașini electronice de calcul vor prelucra rapid informațiile tehnico-științifice pe care le va primi și furniza centrul. Corpul de birouri, prevăzută pentru 1200 de funcționari,

va putea găzdui 400 de reprezentanțe comerciale. Sala de conferințe a Centrului va avea 2000 de locuri. Pentru expoziții va fi construit un pavilion special.

LA ORDINEA ZILEI

Neutronii rapizi în plină acțiune

Intrarea în funcțiune a centralei atomice cu neutroni rapizi de la Șevcenko a fost considerată ca un eveniment în cercurile științifice de specialitate din întreaga lume. Ea marchează — la fel ca, la vremea respectivă, centrala atomică inaugurată în 1954 la Obninsk, lângă Moscova — un nou pas în energia atomică. (Alte două centrale atomice cu neutroni rapizi se mai află în construcție în Anglia și Franța).

Dar de ce a fost amplasată în peninsula Mangișlak, pe Țîrmul Caspice? Pentru că, în acest colț inhospitalier de deșert au fost depistate, în jurul anului 1950, incalculabile resurse naturale: rezerve de petrol mai bogate decît cele de la Baku, gaze naturale, minereu de fier, asfalt, cărbune, fosforiți, cupru... Deși, nu începe încă, prospectorii care au cîntărit în palmele lor primele picături de petrol ar fi fost la fel de bucuroși dacă din vreunul din puțuri ar fi țîșnit apă. Căci pe sute de kilometri de jur împrejur nu există un arbore, un tufiș. Doar la începutul primăverii, cînd se topea stratul subțire de zăpadă, se puteau vedea înverzind mărăcinii, hrana cămilelor, și cîteva fire de pelin.

În aceste împrejurări, uzina energetică de la Șevcenko a fost concepută în primul rînd ca un complex de desalinizare în care apa de mare este evaporată și transformată în apă distilată. Orașul Șevcenko, care are o vechime de zece ani și o populație de 80 000 locuitori, consumă pe cap de locuitor mai multă apă decît Londra, Leningrad sau Paris — respectiv 100 000 tone de apă în 24 ore. Or, pentru a obține o singură tonă e nevoie de 140 000 calorii mari. Iar pentru a pregăti „rația” consumată în 24 ore ar fi trebuit arse 2 000 de tone de combustibil convențional. E ușor de imaginat ce cantități de cenușă, funingine, sulf ar fi fost expulzate în atmosferă. Economic, compact, nepoluant, reactorul nuclear reprezintă soluția ideală.

În felul acesta, va lua startul și valorificarea avuțiilor subterane ale peninsulei Mangișlak. Pînă în cinci ani extracția petrolului se va dubla, iar aceea a gazelor va crește de șase ori. La Uzen, două ore de drum de la Șevcenko, va intra curînd în funcțiune prima parte a unei uzine de tratare a gazelor. Tot anul acesta va începe să funcționeze feribotul care va lega Șevcenko de Baku. Linii aeriene regulate unesc de pe acum orașul cu Moscova și Alma-Ata.

Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității
Calitatea actualității

RĂPITĂ DE UN VIKING...

Pe insula Man se mai dau bătălii între celți și năvălitori nordici

— Curînd ajungem la Podul zinelor, m-a prevenit, zîmbînd, Heart, simpaticul șofer al taxiului care mă ducea de la aeroport spre Douglas, capitala insulei Man. — Sînteți pentru prima oară aici? a vrut să știe el.

Aflînd că lucrurile stau într-adevăr așa, Heart a început să-mi dea cîteva informații.

— Insula Man este așezată la aproximativ aceeași distanță de Scotia, Irlanda de Nord și, evident, Anglia. De pe piscul Snifell se pot vedea simultan „cinci regate”: Anglia, Scoția, Irlanda-Man și... firmamentul. Această fișie de uscat, cu o lungime de 32 de mile și o lățime de 16 mile, adăpostește 56 000 de locuitori, munți, văi, stînci și palmieri. Locuitorii din Man...

— Sînt foarte superstițioși — am intervenit eu.

— Da, așa este, a confirmat el. Mai ales pescarii. Dacă vreunul v-ar întîlni acum pe dv., o femeie, și încă roșcată, s-ar întoarce sigur acasă. Căci oricum n-ar mai avea succes la pescuit.

Apoi Heart a micșorat viteza și a rostit solemn:

— Vă aflați în fața Podului zinelor. Nu uitați să salutați tare și cit mai respectuos cu puțință.

— Bună ziua, zînelor — am rostit apoi amîndoi în cor.

— Încă o dată și mai tare, altminteri n-au să audă, a stăruit șoferul. Și nu uitați să faceți cu mina.

Am îndeplinit întocmai recomandările, primind felicitări din partea lui Heart, care mi-a atras atenția că zînele nu trebuie niciodată disprețuite.

După ce am trecut de farul alb de pe Capul Douglas, am intrat în sfîrșit în capitala insulei Man, oraș cu 20 000 de locuitori și 30 000 de locuri de dormit pentru turiști străini, atrași acolo nu atît de posibilitatea de a cunoaște animatul centru comercial născut dintr-un mic sat de pescari, cit de cazno.

Micul hotel care urma să mă găzduiască se afla chiar pe chei. Ca răspuns la mulțumirile mele pentru informațiile date, șoferul mi-a spus:

— În orice caz, v-ați cîștigat bunăvoința zinelor.

Deși mică, insula Man are o istorie tumultuoasă. Cu 500 de ani î.e.n., au venit acolo celții. Apoi, în anul 798 c.n. insula a fost ocupată de vikingi. În sfîrșit, a treia perioadă din istoria insulei a început în 1405, cînd regele englez Henric IV a dat insula unei vechi familii, pe nume Stanley, care a guvernat-o timp de trei secole. În 1765, pentru a pune capăt contrabandei care se făcea din Man spre Anglia, aceasta din urmă a răscumpărat insula.

Acum, insularii își asigură traiul din deservirea turiștilor, pescuit, agricultură și... creșterea pisicilor fără coadă.

Moda pisicilor din Man — și insula e vizitată anual de 500 000 de turiști, dintre care mulți vor să cumpere o asemenea pisică — era cit pe ce să se soldeze cu dispariția micilor feline. Acum opt ani, autoritățile au trebuit să înființeze o fermă specială pentru creșterea pisicilor, ca să nu li se stingă stirpea. Din păcate însă ferma e cam mică — mi-a spus directoarea „pisicăriei”. Anual obține numai 30-40 de pisici de rasă pură. Căci nu toți puii se nasc fără coadă. Se întîmplă de pildă, ca din 6 pui obținuți din părinți fără coadă, cinci să aibă coadă.

„Două săptămîni,
de nebulie”

Timp de o săptămîină am circulat prin Douglas mai ales cu tramvaiul cu cai, socotit de turiștii mai vîrstnici mijlocul ideal de transport pentru plim-

bare. Dar a doua săptămîină a trebuit să renunț nu numai la aceste plimbări, ci chiar să părăsesc orașul. Și ia să de ce. De două ori pe an — în iunie și septembrie — viața patriarhală a capitalei insulei este tulburată de zgomotul asurzitor al motocicletelor. Cîteva sute de participanți își dispută premiile unor concursuri internaționale de motociclism amator și pun la grea încercare răbdarea localnicilor. De astă dată, competiția adusesse la Douglas, în afară de participanți, și 40 000 de suporteri din Anglia. „Au să fie două săptămîni de nebulie”, mi-a spus propie-

beci, e adevărat extrem de puțin, au cîntar cite șase coarne — mi-a explicat insoțitorul. Dar sînt pe cale de dispariție, încît în 1969 au fost aduse la noi cîteva perechi ca să putem păstra specia. Acum avem 12 exemplare.

Apoi am aflat de la supraveghetor că originea oilor, vacilor și a pisicilor fără coadă din Man nu este bine stabilită. Dealtfel nici a găinilor fără coadă, care însă nu sînt un monopol al insulei.

— În schimb nicăieri n-o să întîlniți atîtea zîne, vrăjitoare și legende ca în Man, m-a asigurat la despărțire interlo-

Moment „dramatic” în invazia vikingă

tura hotelului și mi-a recomandat să plec pentru această perioadă din oraș.

I-am urmat sfatul și am pornit la drum. Primul popas l-am făcut la o rezervație de păsări din minusculea insuliță Sound aflată la jumătate de milă de Man. Dacă facem abstracție de păsări, populația insulei e alcătuită numai din supraveghetorul rezervației, un ajutor și... trei faruri. Înainte de a porni să vizităm rezervația, supraveghetorul mi-a spus:

— Să mîncăm puțin, apoi; am să vă arăt ce avem aici. Scoateți-vă proviziile și poftiți la masă!...

— Provițiile? am întrebat nedumerit.

Probabil că uimirea mea era atît de elocventă, încît interlocutorul meu a izbucnit în ris.

— Oare n-ați fost prevenită, s-a interesat el, că nu stăm prea bine cu mîncarea? Nu-i nimic, găsim noi ceva.

Dar frigiderul nu ne-a putut oferi decît o supă de roșii și o conservă de bob.

După vizitarea rezervației, unde am văzut, într-adevăr, o sumedenie de păsări fumoase și rare, am ajuns pe o potecă strîmtă care șerpuia între coline. La o cotitură, am ieșit într-o pașiste pe care pășteau cîteva oi cu o lină deasă cafenie. Supraveghetorul m-a poftit cu un gest să le admir. Mărturisesc că la început n-am înțeles ce găsea neobișnuit la ele. Dar apoi cînd berbecul a ridicat capul nu mi-a venit să-mi cred ochilor: avea patru coarne puternice, foarte încovoiate.

— E o rasă pură de Man. Unii ber-

ceptorul. Fiți cu băgare de seamă să nu fiți luată drept mireasă, altminteri ați fi obligată să plătiți o răscumpărare.

Acest vechi obicei dăinuie într-adevăr și acum în insulă. Cînd mireasa pornește spre biserică la cununie, un grup de adolescenți întind neapărat de-a lungul străzii o frînghie și nu lasă cortegiul să treacă pînă cînd rudele miresei nu plătesc o răscumpărare „tîlhărilor de drumul mare”. Dacă părinții sînt înstăriți, „atacul” se repetă.

Obiceiul este, evident, o glumă, dar în zine și vrăjitoare insularii cred cu tot dinadinsul. În arhivele bisericilor, de pildă, pot fi găsite multe procese verbale despre judecarea unor vrăjitoare, deși numai una din ele a fost condamnată la moarte. De cele mai multe ori „vrăjtoarele” erau pedepsite să stea lingă biserica îmbrăcate complet în alb. În țelul acesta, se credea, le pierdea pentru totdeauna cheful de a se indeletnici cu magie neagră.

O bătălie crîncenă,
cu... happy end

În 798, o dată cu invazia vikingilor, marea — care timp de secole îi hrănise pe insulari — le-a adus moarte și suferințe. În amintirea acestui eveniment, în orașelul Peel se organizează anual un festival pitoresc, în cursul căruia se repetă toate peripețiile acelei bătălii. În acest scop, pe țarm se ridică un au-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
tai reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

tentă sat celt cu palisadă, o capelă și căsuțe cu acoperișuri de paie.

Am ajuns la Peel după asfințit. Colinele care înconjurau locul viitoarei bătălii erau înșesate de spectatori. Evident, voiam să văd de aproape insolitul sat, încît am pornit spre el, dar deodată am auzit un glas categoric în spatele meu:

— Ascultă domnișoară, nu te poți înfățișa în rochia asta pe țarm!

M-am întors și am văzut un ostaș celt care arăta îngrozit spre minijupa mea. Dar se vede că și în vremurile acelea aspre existau sullete caritabile, căci o

matroană venerabilă, din comitetul Festivalului, m-a luat sub ocrotirea ei și, curînd, un halat lung portocaliu și niște sandale fără toc m-au preschimbă într-un duplicat al unei adevărate doamne celt. După asta nimic nu mă mai împiedica să mă alătur participantilor la spectacol. Mai întîi am ascultat niste rugăciuni. Apoi, de pe țarm au izbucnit vilvătăile unui rug-semnal și s-au auzit strigăte disperate: „Vikingii! Vikingii! Fugiți!” De fapt văzusem mai de mult patru corăbii lungi cu balauri la prova, ce patrolau nu departe de coastă. Dar femeile și copiii ce se înghesuiau pe țarm sufereau, pesemne, de miopie — iar pe vremea vikingilor nu existau, se știe, ochelari. Într-o clipă s-au năpustit cu loții la adăpostul

palisadei. Între timp pe țarm, s-a încins o luptă crîncenă. Ascunsă după palisadă, urmăream cu interes cum vikingii îi sileau pe apărătorii celți să bată în retragere. Șubreda apărare de lemn s-a prăbușit cu zgomot, iar dușmanii s-au năpustit printre căsuțe. Curînd vikingii s-au ivit iar, dar de data aceasta fiecare din ei ducea în spate cite o femeie celtă care se zbătea disperată. Chiar în clipa aceea s-a repezit la mine un viking.

— Te-am prins, porumbițo! mi-a spus el triumfător. Acum nu-mi mai scapi.

— Lasă-mă! am țipat eu furioasă. Sînt în interes de serviciu.

Dar încercările mele disperate de a scăpa au fost zadarnice. Vikingul era foarte hotărît și, desigur, mult mai puternic decît mine. În toiul luptei corp la corp, mi-am pierdut o sanda. Amabil răpitorul m-a lăsat jos din spate și m-a ajutat să-mi încălț sanda.

Curînd ne-am trezit în mijlocul unui cortegi funebru, care purta pe ultimul drum un conducător al vikingilor căzut în luptă. Festivalul se încheiase.

Zimbitor, vikingul meu mi-a strins amabil mina și, după ce și-a scos coiful cu coarne, mi-a spus, dorînd parcă să capete confirmarea mea:

— Oricum, spectacolul a fost foarte reușit...

Înainte de a pleca din Man am sădit acolo un sicomor. Desigur, aș fi putut planta orice alt copac, dar n-am vrut să-mi stric relațiile cu zînele din Man. Căci sicomorii cresc cel mai bine lingă Podul zinelor.

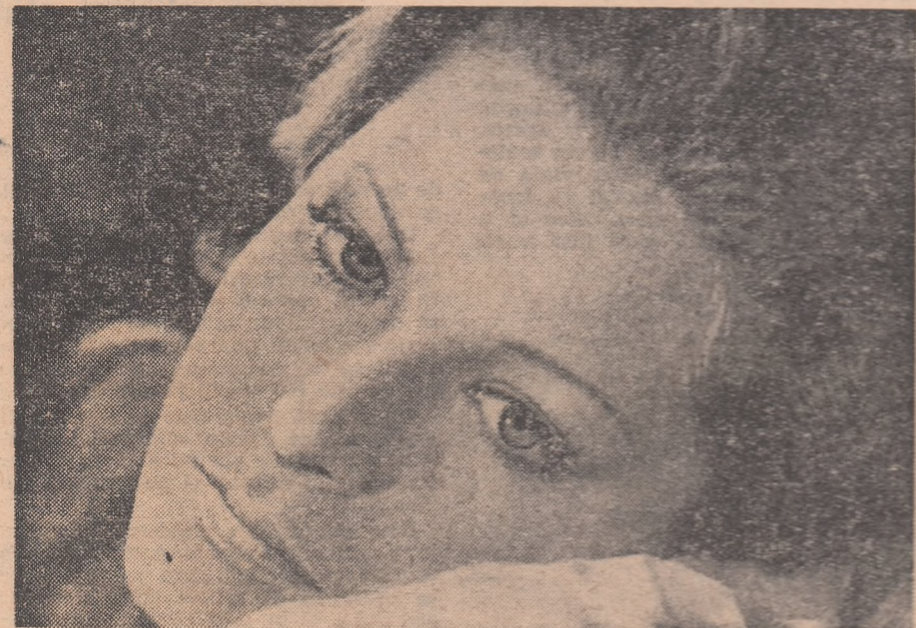
(După „Voikrug sveta”)

CINEMA

Sfârșitul „misiunii Saturn”

Cu filmul „Bătălia după victorie” trilogia „Saturn” se încheie. In primele două serii: „Drumul spre Saturn” și „Sfârșitul lui Saturn”, l-am văzut pe căpitanul Serghei Krilov, alias Kramer, agent al serviciului de informații sovietic, angrenându-se într-o misiune foarte dificilă și riscantă, reușind să se strecoare într-o organizație secretă a Abwehrului, „Saturn”, și să furnizeze informații extrem de prețioase. Nedescoperit până la sfârșitul războiului, Krilov se retrage în vest odată cu unitățile hitleriste zdrobite. Acolo este silit să ducă mai departe lupta și după victorie, căci uneltilor unor

două personaje: maiorul Wilhelmi și generalul Gehlen. Wilhelmi, trecut de prima tinerețe, ofițer de carieră, ieri subaltern desăvârșit și executant docil, trăiește un proces chinuitor de reevaluare a valorilor, de înțelegere a adevăratei stări de lucruri. Actorul Nikolai Prokopovici străbate cu siguranță drumul de la o extremitate la alta al unui om care nu-și pierde omenia. A treia figură centrală a filmului este generalul Gehlen în interpretarea actorului estgerman M. Klooren. In jurul „generalului cenusiu”, dusman inveterat al comunismului, s-au jucat tot felul

Liudmila Mazakova in rolul Sophie Krause

grupuri răzlete de naziști continuă. In fruntea lor se află generalul Gehlen, figură reală, supranumit „generalul cenusiu”. Aceasta constituie substanța ultimei părți a trilogiei. Trilogia a fost concepută ca un serial de aventuri pe fond istoric. De-a lungul ei accentele și-au mutat locul, in primele două filme punind in evidență latura spectaculoasă, iar in ultimul câzind pe istorie. De aici un alt ton al filmului, sobrietatea lui, o mai mare tensiune interioară in dauna întâmplărilor din afară. De aici și schimbarea, aproape imperceptibilă, scăpând rar in exterior, dar răscolindu-i adincurile ființei, care se produce cu personajul central. Krilov a rămas același profesionist ireproșabil, care nu scapă nici o ocazie de a-și face datoria, de a fi util, chiar in noile condiții in care uneori este silit la pasivitate, la acceptarea evenimentelor așa cum vin ele. Inșă parcă nu-l mai simțim „supracumul” de dinainte, a obosit și el, și-ar cere și el dreptul la un moment de slăbiciune omenească. Abia acum înțelegem cu adevărat cât de grea este lupta lui, singurătatea lui, renunțarea la identitatea lui. Și ne este și mai drag. In „Bătălia după victorie”, Krilov-Kramer (in aceeași interpretare impecabilă a lui Mihail Volkov, lansat de „Saturn”) împarte locul central cu alte

de legende. Adevărat in ele era, inșă mai ales ura lui față de U.R.S.S., in numele căreia nu se dădea in lături de la nimic. Așa nu-l înfățișează M. Klooren — rece, calculat, inteligent, sigur de sine și consecvent in ură. Cu un asemenea adversar nu-i ușor să ai de-a face, de aceea lupta împotriva lui capătă un plus de dramatism și de interes pentru spectatori. Spațiul nu ne permite să vorbim despre ceilalți actori, dar măcar trebuie să-i amintim pe Liudmila Mazakova, Liudmila Sapoșnikova, Gheorghii Jje-nov, cu distincția și sobrietatea sa pe care anii nu fac decât să i le accentueze. A. Eibojenko și alții. Regizorul Vilen Azarov și echipa lui duc astfel cu bine la capăt „misiunea Saturn”.

Iulia Scutaru

TEATRU

Un om sucit

Sașa Muromet lucrează de numai jumătate de an la întreprinderea la care a fost repartizat și necazurile se tin lanț de capul lui. Propunerile de raționalizare ale tânărului inginer îl copleșesc pe șeful secției, făcând să i se urce tensiunea și să-i scadă buna dispoziție... Muromet ba trage semnalul de alarmă că n-au unde depozita producția finită, ba o blochează chiar el in secție; între timp a fost numit șeful unei comisii de ocrotire a monumentelor vechi și află că depozitul lor e adăpostit într-o clădire din secolul al XVII-lea... întreaga conducere își frământă mintea cum să scape, măcar temporar, de acest om sucit. I se oferă un alt post, cu salariu mai mare, un concediu suplimentar, o delegație in Franța — degeaba. Muromet refuză totul. Dealtfel, inginerul pricinuieste bătaie de cap nu numai superiorilor săi, ci și părinților fetei pe care o iubeste. La început aceștia l-ar vrea de ginere; după absolvire Muromet a rămas să lucreze la Moscova, înseamnă că și fiica lor, in ultimul an la facultate, are șanse să fie repartizată la Moscova. Dar Muromet se prezintă la comisia de repartizare și declară că este gata să o urmeze oriunde pe viitoarea lui soție. Acesta este subiectul comediei satirice

rice „Un om sucit” de V. Azernikov, pe care Teatrul de Satiră din Moscova o prezintă in noua stagiune. Regizorul M. Zaharov a conceput spectacolul ca „un mijloc de tratament prin ris”, sperând in efectul curativ al piesei.

INTERVIU

Stanley Kramer, optimist la 60 de ani

Stanley Kramer, unul dintre cei mai mari producători și regizori de film ai vremii noastre — robust, cu fața arsă de soare, — n-are totuși aerul unui invingător. Pare mai degrabă un veteraan obosit, care a cunoscut gustul amar al înfringerii și dulceața amestecată a succesului. Recent a implinit 60 de ani. Înțelepciunea, experiența îi marchează frumos chipul. Ochiul viu, care reacționează prompt la orice, are o privire amabilă și pătrunzătoare. Avem puțin timp la dispoziție, de aceea intru direct in subiect.

- Sinteți mulțumit de felul cum este reflectată in cinematografia mondială tema răspunderii civice, a conștiinței umane?
- Mai întâi vreau să remarc că această temă este dezbătută in sute de filme. Toate filmele mele — de la „Lanțul”, „Procesul de la Nürnberg”, „Ghici, cine vine la cină?”, pină la ultimul, „Oklahoma, așa cum este”, s-au născut ca o expresie a sentimentelor, a convingerilor mele pe care doresc să le afirm și să le apăr.
- Filmele sovietice pe care le cunosc se inscriu și ele in această sferă tematică. De asemenea, cele mai bune filme occidentale. Oamenii și-ar pierde interesul față de cinematograful dacă el n-ar milita pentru idealuri civice, sociale.
- Fiindcă ați amintit de filmele occidentale, vreau să vă întreb, domnule Kramer, de ce ia asemenea proporții tema violenței, tema sexuală? Care

— Voi continua!

este cauza și care sînt perspectivele cinematografului in aceste condiții? — Dacă vreți să știți de ce se întimplă așa, sînt gata să vă liniștesc: in nici un caz pentru că civilizația ar fi amenințată de decadență. Apelînd la o figură de stil, aș spune că s-au rupt zăgăzurile. Inca acum zece ani nu puteam filma doi soți in pat, citind, să zicem, o carte ca să le vină somnul mai repede. Cenzura nu permitea. Excesele la care asistăm astăzi sînt in felul lor o formă de protest al tineretului împotriva ipocriziei societății burgheze. Barajul făcerii și al puritanismului odată rupt, ecranul a fost inundat nu numai de torente limpezi, ci și de ape tulburi, care antrenează violență, singe, sexualitate. Trebuie timp pină se vor așeza toate la locul lor. — Dar se vor așeza? — O, da! N-am nici o îndoială. Numai că nimic nu se face cît ai bate din palme. — Opera dumneavoastră este o încercare de a interveni in alcătuirea vieții, de a explica omului unde este adevărul și unde minciuna. Acesta este crezul dumneavoastră artistic?

Pasionat de muzica grea, a renunțat la acordeon pentru pian
Desen de L. Morozova

- Toată lumea caută într-un fel sau altul adevărul. Eu nu constituiesc o excepție. Dar trăim într-o societate fragmentată, contradictorie, in care e foarte greu de ajuns la un adevăr total. De aceea artiștii au datoria să nu uite nici o clipă că adevărul parțial a fost, vai, prea des folosit ca material de construcție pentru minciuni primejdioase sau falsuri grosolane. Așa s-a întimplat cu fascismul. Am încercat să arăt acest lucru in „Procesul de la Nürnberg”. Iată de ce artiștii au datoria să apere idealurile generoase.
- Ați afirmat odată: „Trăim într-o lume in care cu cît înaintezi in vîrstă, cu atît trebuie să fii mai optimist”. Vă întreb ce ați vrut să spuneți, pentru că nici atunci și nici altădată n-ați explicat acest gînd.
- Da, desigur — ride Kramer — pot să vă explic. Apropos, cînd am făcut această afirmație?
- Acum cîțiva ani.
- Aha, deci eram destul de copt. Ei bine, cu cît omul îmbătrînește, cu atît înțelege mai limpede că știe prea puțin. Această constatare este la urma urmei stimulatoare, deoarece naște dorința de a ști mai mult, de a face mai repede ceea ce trebuie făcut. Un om in vîrstă se bucură că mai poate îmbunătăți, că mai poate schimba ceva in lumea in care trăiește și că, cine știe, in felul acesta nu va fi dat uitării. Eu, de exemplu, sînt fericit că mai pot participa și acum la lupta generală pentru progres și dreptate socială. Sînt optimist, pentru că deși in curînd capul îmi va încărungi complet și arterele mi se vor scleroza, îmi spun: voi continua.
- Cum lucrați cu actorii, le dați mină liberă, le stimulați improvisația sau o îngrădiți?
- Și una și alta — ride Kramer. Principalul e să obțin maximum de la un actor, să-l ajut să se pună cît mai mult in valoare. Cu unii este greu de lucrat, sînt foarte dificili, totuși încerc să găsesc un punct de contact, fiindcă — vreau, nu vreau, — actorul este arma mea. Numai cu ajutorul lui îmi pot exprima concepțiile, ideile. Uneori trebuie să intervin ca să corectez ceva, alteori să schimb replica sau să conving. Așa am procedat cu Spencer Tracy, George Scott, Marlon Brando și alți actori celebri. Oamenii nu seamănă deloc între ei. De exemplu admirabilul maestru Oscar Werner adoră repetițiile și este in stare să schimbe de 25 de ori linia unui rol înainte de a filma. Pe cînd lui Tracy nu-i plăcea să se repete, nici lui Scott nu-i place.
- Ce este esențial pentru un regizor?
- Răbdarea. Tactul. Și... puțin talent.

I. Zarubin

REFLECTOR

- Regizorul englez Richard Lester turnează in Spania „Cei trei mușchetari”. Mușchetarii sînt Michel York, Charlton Heston și Christopher Lee, iar „mușchetarele” — Faye Dunaway, Raquel Welch, Geraldine Chaplin.
- Documentarul de montaj „Maiakovski, actor de cinema”, este un omagiu adus de Serghei Iutkevici poetului de la a cărui naștere s-au implinit recent 80 de ani.
- Donul anilor douăzeci va putea fi văzut in filmul „Nu există întoarcere”, pe care Alexei Saltikov îl realizează in studioul „Mosfilm”. In rolul principal, Nonna Mordjukova.

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

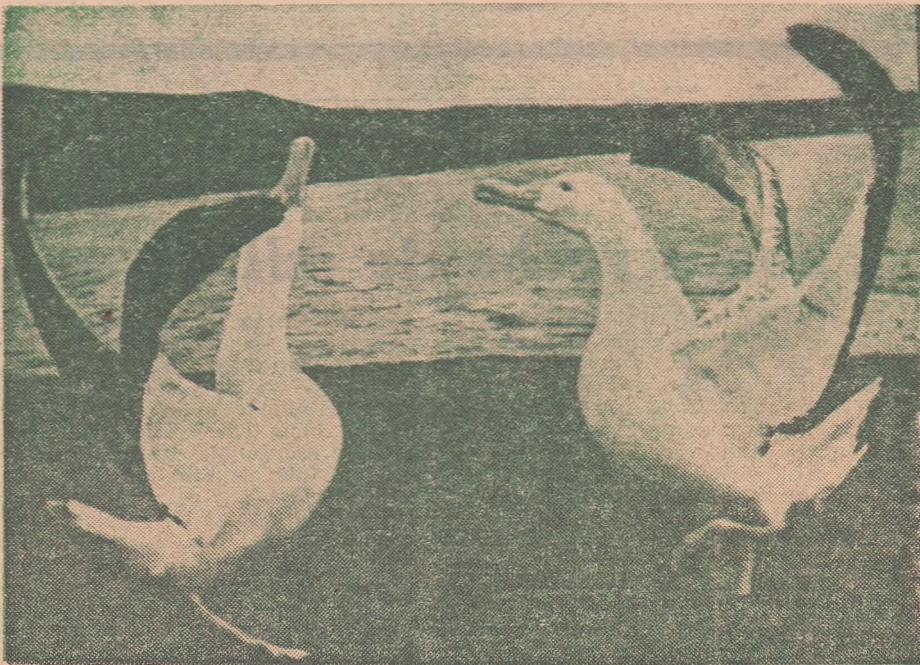

ETOLOGIE

În pași de dans, păsări și animale

De un timp încoace știm că albinele dansează și aproape că ne miră că nimeni nu și-a dat seama mai demult de asta. Ea ni se pare chiar firesc ca fluturii sau păsările zburătoare grațioase și pricepute, să poată dansa. Dar afirmația că unii păianjeni, scorpioni, tritoni etc. dansează mai poate trezi probabil scepticism. Și totuși așa este. Excepționând treptele cele mai de jos, de-a lungul întregii scări evolutive animalele execută, în anumite situații o sumă de mișcări care constituie un adevărat

ca la dansatorii de elită. Scena se prelungește câteva minute în care timp clămpăniturile asistenței devin tot mai puternice, iar ritmul protagoniștilor principali se accelerează. Dacă masculul nu mai poate susține ritmul și se oprește, un albatros din cercul de prietori îi ia locul „sufliindu-i” bartenera. La alte specii de albatros mai mulți masculi „curtează” concomitent aceeași femeie și în acest caz mișcările lor nu mai sînt sincrone. Multe păsări continuă să danseze și după terminarea pe-

Cei mai grațioși dansatori ai lumii animale: albatroșii

ritual, mai simplu sau mai complicat. Iar după toate probabilitățile, ele nici nu ar putea supraviețui dacă nu ar dansa.

De ce? Orice ființă se întilnește periodic cu alte ființe, care-i sînt în general concurenți (în privința hranei, teritoriului etc.) sau chiar dușmani. Este o lege împămîntită de milioane de ani de evoluție și selecție. În el pa cînd unele animale vor să scape de sub jurisdicția ei, pentru a forma o pereche sau chiar o societate, ele se văd nevoite să elaboreze un comportament prin care să stabilească cu „rivalii” o comunicare, grație căreia să intre în nișe relații deosebite. Dansul este un astfel de comportament; el apropie și creează legături. Uneori are asemănări echivoce cu lupta, poate și pentru că la multe animale comportamentul sexual echivalează aproape cu o agresiune. În general, însă, mișcările de luptă sînt modificate și utilizate într-alt scop.

Am spus că animalele dansează pentru a supraviețui, înțelegînd prin aceasta că își asigură astfel un partener și, implicit, perpetuarea speciei. Dar la păianjenul „săritor” afirmația trebuie luată ad litteram. Într-adevăr, masculul dansează nebunește în fața femelei nu numai pentru a-și pune în valoare atributele naturale și a o cuceri, ci și pentru a o fascina, în așa fel încît ea să-și uite intențiile ucigașe. Căci este renumită pentru cruzimea ei și masculul riscă astfel să-și piardă viața.

Dansul are însă în primul rînd menirea de a elimina obstacolele din calea „înțelegerii” celor doi parteneri, fără de care împerecherea ar fi deseori imposibilă. Evident, în toată lumea animală nu există dansatori mai buni decît păsările. Eleganța, ritmul și diversitatea figurilor lor sînt neîntrecute. Una dintre cele mai elaborate dansuri este al albatroșilor, care dă uneori impresia unui fenomen social, unei adevărate sărbători. Astfel, la o specie de albatros, masculul și femeia se așază față în față, cu aripile parțial întinse. Celelalte păsări formează un cerc în jurul lor, țipă și clămpănesc din ciocuri. La un moment dat partenerii își înalță capetele spre cer arcuindu-și gîtul ca lebedele, apoi își lasă capetele în jos și-și ating ciocurile. După aceea își viră capul alternativ sub aripa stîngă și sub cea dreaptă și-și întind iar capetele spre cer. Toate mișcările celor două păsări sînt perfect sincronizate,

rioadei de reproducere, pînă în toiu iernii chiar.

Deosebindu-se de la o specie la alta, dansul poate fi pus pe același plan cu caracterele specifice și servi pe de o parte la identificarea speciilor și, pe de altă parte, la stabilirea înruderii dintre ele. De exemplu, pentru a atrage femela, unii crabii își ridică cleștele mare, comportament atît de simplu încît nici nu poate fi socotit un dans. Totuși, cercetări efectuate pe 27 de specii de crab au arătat că fiecare din ele are propriul ei mod de a-și înalța cleștele, că speciile cele mai apropiate fac această mișcare aproape la fel și că, cu cît un crab este mai specializat biologic, cu atît este mai perfecționată și tehnica gestului. Specialiștii socotesc deci că, după cum fac anatomie comparată, vor putea face și etologie comparată, în care vor cuprinde și dansul, care este o formă de comportament.

Considerat ca limbaj, dansul mai are însă și alte funcții decît asigurarea reproducerii. Astfel, dansul albinelor indică lucrătoarelor cu cea mai mare precizie, în ce direcție și la ce distanță se află o sursă de hrană, calitatea ei și chiar obstacolele pe care trebuie să le evite pentru a ajunge acolo. Ca și păsările, albinele nu se înțeleg decît dacă fac parte din aceeași specie. Albinele de Caucaz (renumite în lumea crescătorilor) nu descifrează dansul celor italienești, de pildă.

Uimitoare sînt însă dansurile maimuțelor, îndeosebi ale cimpanzeilor. Evident, aceștia dansează și ca preludiu la împerechere, dar o fac și dintr-alte motive. Doi zoologi au putut să vadă și să filmeze o ceremonie colectivă, pe care au numit-o „dansul ploii”. Într-o zi cînd a început să plouă, o ceată de cimpanzei și-a părăsit copacul în care domiciliu și a urcat pe un delușor învecinat. Ajunși în vîrf, după ce femelele și puii s-au cățărat în copaci masculii au coborît alergînd panta pe care abia o urcaseră. În același timp loveau cu palmele în pămînt, smulgeau și aruncau smocuri de iarbă, săreau peste moviile. În fundul văii s-au cățărat iar în copaci, dar nu au stat nici cît să răsufle puțin, ci au pornit din nou să urce în viteză dealul. Un alt specialist a studiat „dansul în cerc”, în care cimpanzeii se învîrtesc din ce în ce mai repede în jurul unui stîlp. Cu un picior bat pămîntul, iar cu celălalt pășesc ușor și fiecare din ei se străduiește să tină pa-

Fără curinte
Desen de V. Mileiko

sul cu restul „dansatorilor”. Din aceste cazuri și dintr-altele s-a tras concluzia că primatul dansează și de plăcere.

FIZIOLOGIE

De ce vedem „stele verzi”

De multe ori auzim în juru-ne : m-am lovit așa de tare, că am văzut stele verzi. Într-adevăr, o palmă peste ochi, un pumn după ceafă și, în general, orice lovitură la cap dau celui lovit o senzație vizuală asemănătoare cu un foc de artificii privit foarte de aproape. Sursa acestui fenomen luminos este excitarea mecanică a ochiului sau a creierului.

Efecte similare se pot obține însă și cu metode mai delicate, excitînd, de pildă, cu curent electric regiunea occipitală a emisferei cerebrale. Supuși acestui „tratament”, inși care au stat mai mult timp într-o încăperea fără de lumină sau bolnavi nevăzători au avut diverse senzații vizuale : o stea singulară pe un cer întunecat, o pată ceva mai mare de lumină sau, lucru mai rar, o mică dungă de lumină. Fenomenul este cunoscut sub numele de fosfene.

Din experiența descrisă, specialiștii au conchis că creierul ar putea fi stimulat să vadă fără a se folosi de ochi. Să însemne, însă, aceasta și că s-ar putea reda vederea unor inși care au pierdut această facultate în urma unei boli de ochi? O încercare de acest fel a fost făcută încă acum cîțiva ani. Unui bolnav nevăzător i-au fost implantați în regiunea occipitală a creierului patru electrozi de oțel. Patru celule fotoelectrice trimiteau electrozilor curent electric amplificat de un dispozitiv special. Rotindu-se în jurul său cu celulele fotoelectrice anite printr-o baterie, bolnavul izbutea să descopere o sursă de lumină indiferent de locul unde era ea plasată.

Numai patru elemente pentru perceperea lumii sînt, însă, evident mult prea puține pentru a putea suplini pierderea ochilor. Pînă și ochii muștei au un număr incomparabil mai mare de ase-

Excitat mecanic, ochiul devine sursă de „stele verzi”

menea elemente, iar cel omenesc percepe fiecare imagine vizuală focalizată pe retină cu ajutorul a șapte milioane de conuri și 130 milioane de bastonașe și o transmite creierului prin 900 000 de fibre nervoase.

Și totuși specialiștii nu renunță la ideea creării de ochi artificiali. În momentul de față ei și-i imaginează alcătuiți dintr-o matriță miniaturală cu elemente pentru perceperea luminii și un obiectiv care să focalizeze imaginea; un dispozitiv de transformare a informației optice în impuls electric; un electrod multicelular implantat în creier pentru excitarea lui.

ferență de potențial de cel puțin 30 000 de volți să ajungă în apropierea unui strat de aer cu o grosime de un centimetru. Or, la tancarurile petroliere această mărime nu depășește cîteva mii de volți pe centimetru.

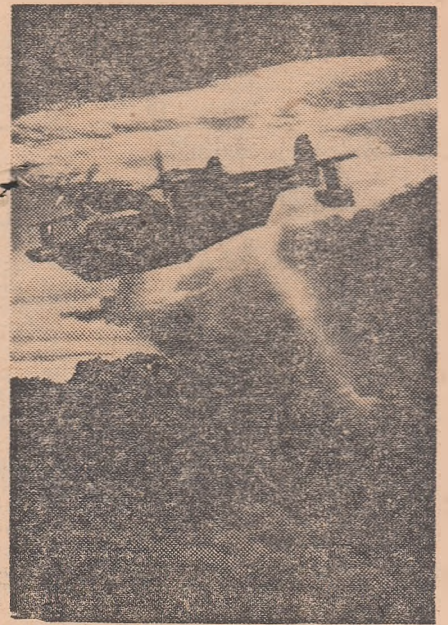
Sau un alt caz. Un avion își croiește drum printr-un strat de nori. Nimic nu prevestește furtuna. Pe neașteptate, însă, uriașa navă este lovită de o puternică descărcare electrică. Ce declanșează acest fenomen în condițiile cînd furtuna pare imposibilă?

Fulgere în nori de cenușă vulcanică. Științei electrice în industria morăritului. În tipografiile filele de hîrtie refuză să se desprindă unele de altele. Și exemplele ar putea continua...

Cum se explică totuși aceste fenomene?

Ele se datorează aceluiași mecanism fizic : cînd intră în contact, două corpuri neutre se încarcă cu electricitate de semne diferite care nu dispăre odată cu întreruperea contactului. Cînd acest lucru se repetă — de un avion care zboară printre nori se izbesc în fiecare secundă miliarde de particule — iau naștere potențiale electrice uriașe, deci și sarcini a căror putere atinge valori de pînă la zece kilowați.

Nu începe îndoială, multă vreme electricitatea statică n-a fost cercetată și din pricină că nu existau aparate co-

Primejdia electricității statice pîndește din nori

respunzătoare. Valoarea potențialului măsurat depindea de caracteristicile aparatelor de măsură. Acestea funcționau numai în condiții de laborator, minuite de specialiști cu experiență. În ultimul timp au fost realizate însă aparate noi, anume fluxmetre electrostatice care permit determinarea intensității cîmpului fără ca respectivul aparat să fie cuplat cu sursa generatoare de sarcini electrice. În funcție de intensitatea cîmpului se află apoi atît valoarea potențialelor cît și a sarcinilor. Și un lucru extrem de important : aparatele nu influențează de fel rezultatul măsurătorilor.

Dar ceea ce este și mai important e că electricitatea statică începe să albe și efecte pozitive. Într-adevăr, ea începe să fie utilizată la prepararea mineureurilor, separă cu succes diamantele de silvină, minereul de steril etc. Iar vopsitul în cîmp electrostatic este unanim apreciat de specialiști.

Poșta medicului

SIMINA—Caracal: Mincind pe apucate, neregulat și mai ales „cu nervi”, nu-i de mirare că suferiți de dispepsie. Mesele au nevoie de o ambianță liniștită, plăcută, caldă. Ele trebuie să constituie momente de relaxare. N-a dispus Licurg să se plaseze statuia zeului risului în toate cantinele publice din Sparta? Puteți fi convinsă că risul, buna dispoziție sînt cei mai mari dușmani ai dispepsiei. Ca alternativ, utilizați Gastrisan, 1 linguriță după mesele principale.

NICOLAU ELISABETA — București: Răspunsul nostru se referă la o situație specială, fiind o expunere „teoretică” a problemei. Pentru a clarifica mai bine lucrurile, iată mai jos un tabel rezumativ al combinațiilor posibile din punctul de vedere al eredității grupelor sanguine: 1) Cînd ambii părinți fac parte din grupa 0 (caracter recesiv), copiii nu pot aparține decît grupei 0; 2) Cînd la părinți există combinația grupelor sanguine OxA, copiii pot aparține grupelor O sau A; 3) În cazul părinților AxA, copiii pot face parte din grupele O sau A; 4) Părinții = OxB, copiii = O sau B; 5) Părinții = BxB; copiii = O sau B; 6) Părinții = AxB, copiii = O, A, B sau AB; 7) Părinții = OxA, copiii = A sau B; 8) Părinții = AxAB, copiii = A, B sau AB; 9) Părinții = BxAB, copiii = A, B sau AB; 10) În fine, cînd părinții au combinația ABxAB, copiii pot face parte din grupele sanguine A, B sau AB. Din punct de vedere medico-juridic, hematitele copilului nu pot avea un antigen de grupă sanguină, decît dacă acest antigen există fie la mamă, fie la tată.

DUMITRU BASARABOV—Com. Dadi-
lov, jud. Ilfov: Așadar, „telediagnosticul” nostru a fost confirmat radiologic: **gastrită cronică hipertrofică**, într-un stadiu, din fericire, incipient, ceea ce înseamnă că se poate vindeca printr-un regim și o medicație corespunzătoare: „dietă de cruțare” ca în boala ulceroasă (faza de acalmie): lapte dulce și brinzeturii proaspete, paste făinoase, piine albă, supă de legume pasate, ouă-zdrente, legume moi, verzi, fierte, ouă moi, unt, untdelemn, smîntină dulce; carne slabă de vită (fiartă sau la grătar), pasăre, pește; compoturi de fructe dulci sau fructe dulci coapte, creme, pește de fructe dulci etc. Medicamente: Uicerotrat sau Necepuhsan, în dozele stabilite de medicul curant. Cură hidrominerală cu ape de Slănic, Hebe, Malnaș sau Matild-Bodoc.

BOBAILA MIHAI—Cîmpia Turzii, jud. Cluj: 1) Fibroza pulmonară se caracterizează prin scleroza fibroasă a țesutului conjunctiv pulmonar. Printre factorii favorizanți se numără, desigur, mediul de muncă poluat cu emanații de substanțe chimice. Avînd o etiopatogenie industrială, fibroza nu obligă totuși la încadrarea ei ca boală profesională, ci doar la supraveghere medicală și, eventual, scoaterea din mediul chimic deosebit nociv. 2) Colita (sau mai corect spus, enterocolita) cronică este o inflamație cronică a mucoasei intestinale subțire și gros provocată de cauze foarte variate, în general nespecifice: infecții microbiene (dizenterie, febră tifoidă etc.); factori alimentari (carențe, lipsa unor enzime organice, alimente alterate, masticatie defectuoasă) etc. etc. Simptome dureri abdominale mobile, gaze intestinale (flatulență), tulburări dispeptice, diaree alternînd cu scaune normale sau cu constipație, intoleranță la lapte, dulcicuri concentrate, legume și fructe crude. Printr-un regim de muncă și de viață echilibrat, de lungă durată, printr-o dietă de cruțare, neiritantă, care va exclude toate alimentele celulozice, condimentele iritante și conservate și dulciurile concentrate, manifestările colitei pot fi mult ameliorate, dacă nu chiar vindecate.

ASTRA ȚURCANU—Timișoara: **ANTON**—Bacău: La declanșarea crizei dureroase de angină pectorală încetați orice efort sau activitate: luați fie o tabletă de nitroglicerină, pe care o veți sfărîma în dinți și o veți ține sub limbă ca să se resorbă rapid. Mai puteți folosi, eventual, o foaie de nitrit de amil, care se sparge și se picură pe o batistă, inhalînd conținutul în afara crizei anginoase. tratamentul trebuie continuat intermitent cu beta-blocanți adrenergici (Inderal, 20-40 mg de 3-4 ori/zi) și alte medicamente antianginoase (Persantin, Soasmocromona, Agozol, Miofilin etc). Se impun, de asemenea, măsuri dietetice care să determine scăderea în greutate, micșorarea colesteroliei și suprimarea fumatului — care reprezintă cele mai simple și totodată cele mai eficiente mijloace terapeutice. Foarte folositor este și un program metodic de cultură fizică medicală, sub control medical.

GH. ALEXANDRESCU—București: Apărînd cel mai frecvent după vîrsta de 50 de ani, hipertrofia (sau adenomul) de prostată are o cauză endocrină, și se manifestă sub forma unui dezechilibru în activitatea hormonilor sexuali, în special schimbări cantitative și calitative în raportul estrogeni / androgeni. În lumina acestei teorii patogenice prevenirea (relativă) a adenomului de prostată se face prin administrare de hormoni androgeni (Testalant ori Metiltestosteron) sau estrogeni (Sintofolin, Dietilstilbestrol) după caz uneori prin asocierea ambilor hormoni (Estrotest Femovirin). Vitamina E potențează efectele terapiei hormonale. Sărurile de magneziu (injecții cu MgCl) pot împiedica evoluția hipertrofiei. Efecte similare hormonilor, dar fără dezavantajele lor au și extractele deproteinizate de prostată de animal puber, de tipul produselor Raveron, Prostaveron etc.

Cercetarea celulelor sanguine

Foto: A.P.N.

TEMĂ DE SEZON

O boală veche de mii de ani

Ne găsim în anotimpul cînd schimbarea vremii e însoțită de frig, umezeală și ploaie. Este perioada în care durerile reumatice sînt „la ordinea zilei”. Una dintre localizările cele mai frecvente ale acestor dureri este coloana vertebrală. Dureri de cap, ale mușchilor cefii, spatelui, șalelor, pe traiecul nervului sciatic sau chiar de-a lungul brațelor au drept cauză obișnuită **spondiloza**. Acest cuvînt are, în anotimpul rece, o largă circulație. Bolnavii care suferă de mulți ani sînt obișnuiți atît cu durerile cît și cu caracterul recidivant al acestora. Dar există o categorie de bolnavi care, după o radiografie a coloanei vertebrale, aflînd că sînt bolnavi de spondiloza, devin foarte alarmați, iar la senzația dureroasă pe care o provoacă boala adaugă neliniștea sistemului nervos, ceea ce intensifică și mai mult fenomenele patologice. Ce este deci, spondiloza?

Coloana vertebrală este alcătuită din 24 de corpuri vertebrale și din „osul sacru”, care este format, la rîndul său, din sudura a cinci corpurile vertebrale despărțite unele de altele prin niște formațiuni speciale denumite **discuri intervertebrale**. Fiecare disc este constituit dintr-un miez gelatinos conținut într-un țesut fibros. Fiecare suprafață a corpului vertebral, adică atît cea superioară cît și cea inferioară, este acoperită de o masă cartilajinoasă (zgîrci). Coloana vertebrală efectuează diferite mișcări atît cu ajutorul discurilor intervertebrale — care au rolul unor rulmenți — cît și cu ajutorul unor articulații mici, laterale. În același timp discurile mai au și rolul de amortizoare, micșorînd intensitatea șocului pe care îl resimte coloana vertebrală atunci cînd mergem, sărim sau ridicăm anumite greutăți. Modul de asezare a vertebrelor, cu ajutorul articulațiilor mici de pe părțile laterale ale corpului vertebral seamănă cu modul de dispunere a țiglelor cu care se acoperă casele.

În mijlocul coloanei vertebrale se află canalul medular în care se găsește măduva spinării, din care ies rădăcinile multor nervi. După forma vertebrelor există trei regiuni distincte, numite segmente — cervical, dorsal, lombar. Cea mai mare mobilitate o are segmentul cervical, iar cea mai mică segmentul dorsal. Cunoșcînd aceste sumare noțiuni de anatomie vom putea înțelege de ce uneori durerile sînt atît de variate. Durerile de cap, ceafă și uneori de umeri și brațe, precum și stările migrenoase, viiiturile în urechi, ametelile, uneori chiar tulburările de vedere de care se plîng bolnavii pot avea la origine o spondiloza cu localizare cervicală.

Durerile de spate, nevralgiile intercostale cu iradierea durerilor spre pîntec au drept origine spondiloza dorsală. Foarte frecvente sînt durerile în regiunea lombară (șale) care, uneori, sînt exagerate de tuse și strănut. Apariția durerii pe traiecul nervului sciatic, pe pe care bolnavul o descrie ca pe un curent electric ce merge pînă în virful degetului mare, ne indică participarea, în special, a unui disc intervertebral din coloana lombară care apasă pe rădăcina nervului sciatic.

Cauza spondilozei este degenerarea (uzura) cartilajelor și a discurilor Ele vor fi mai mult supuse uzurii acolo

unde solicitarea și mișcarea sînt mai mari, adică la coloana cervicală și lombară. Uzura discurilor și a cartilajelor începe de timpuriu (chiar de la 22—25 de ani).

Sînt și anumiți factori de care trebuie să ținem seama. Mai întîi o predispoziție familială, pe care o putem mai greu influența, dar pe care — dacă o cunoaștem din vreme — o putem modifica în bine prin înlăturarea din timp a abuzurilor alimentare (reducerea substanțială a grăsimilor), practicarea sistematică a culturii fizice medicale și a inotului, obișnuința de a dormi pe un pat tare și fără pernă.

De obicei spondiloza e mai frecventă la indivizii grași, care solicită coloana vertebrală cu prea multe kilograme în plus. Abuzul de grăsimi face rău nu numai arterelor, ci și cartilajelor. Uneori spondiloza se dezvoltă și datorită pozițiilor incorecte încă din anii școlărității. Ținuta defectuoasă a coloanei vertebrale la scris, prin aplecarea mult înainte a toracelui este și ea o cauză favorizantă. Nu mai puțin importante sînt: piciorul plat, pozițiile vicioase în anumite profesii — croitorii, dactilografe, călcători, mineri etc.

LEXICON MEDICAL

Rh

Aceste două litere (scrise așa și nu RH sau R.H. cum întîlnim uneori) sînt inițialele numelui unei maimuțe: **Macacus Rhesus**. Cînd în singele cutărui ins se găsește „factorul” (substanța) Rh, se zice că individul respectiv este Rh pozitiv, iar dacă nu are această „substanță” — Rh negativ. Este, dacă vreți, un limbaj asemănător celui care se utilizează în analizele Bordet-Wassermann cu privire la prezența sau absența microbului sifilisului în sînge: Negativ sau Pozitiv.

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
, esculap esculap esculap
iculap esculap esculap escu.
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

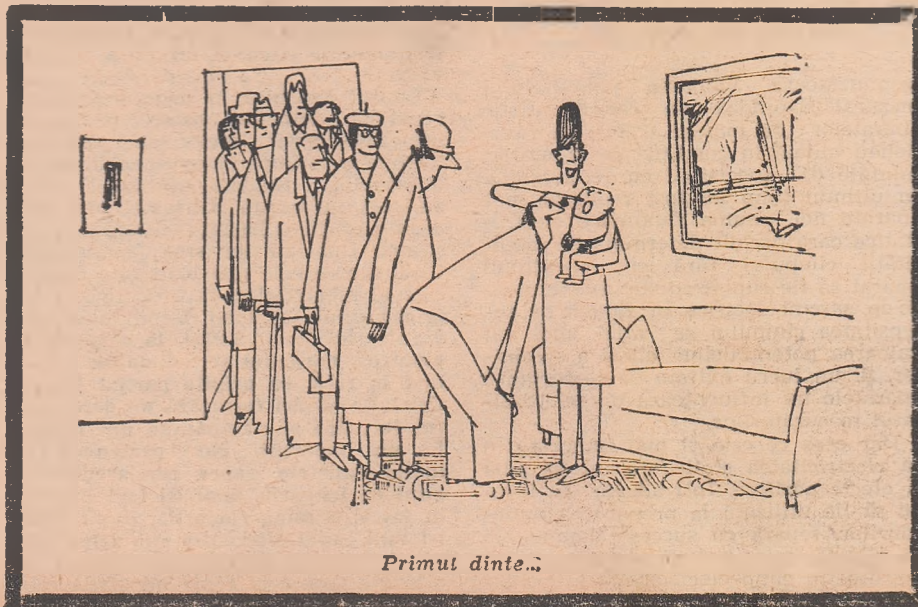
Decoperirea factorului Rh a fost făcută de doctorul Karl Landsteiner, care a primit, de altfel, premiul Nobel pentru cercetările sale în acest domeniu. Tot el este și autorul clasificării grupelor sanguine în sistemul ABO, în funcție de unele caractere antigenice ale globulelor roșii, în care se deosebesc patru grupe: O(I); A(II); B(III) și AB. Împreună cu asistentul său, Alex. Wiener, de la Institutul Rockefeller din New York, analizînd singele unui iepure căruia i s-a făcut o transfuzie cu o cantitate de sînge de la o maimuță, ei au observat un element nou în compoziția globulelor roșii, pe care l-au numit Rh după numele maimutei posesoare.

Mergînd mai departe cu cercetările lor, Landsteiner și Wiener au constatat că 85% din populația albă are în sînge substanța Rh (pozitiv), în timp ce 15% nu are în sînge acest factor (negativ). Oamenii de culoare sînt într-un procent mai mare Rh pozitiv, iar chinezii sînt aproape 100% Rh pozitiv.

Se consideră că un procent de aproximativ 15 cîșătorii dintr-o sută sînt contractate între perechi care nu au același factor comun în sînge. În asemenea caz, pruncul la naștere, ori puțin timp după naștere, este predispus la o boală numită **anemia hemolitică a nou-născutului** sau **eritoblastoza fetală** — constînd într-o distrugere masivă de globule roșii (hiperhemoliză) — care are ca urmare anemia, icterul, mărirea inimii, ficatului și splinei, stări de letargie și convulsii. În aceste împrejurări se întîmplă uneori ca fătul să moară înainte de a se naște. Incompatibilitatea se produce cînd tatăl este Rh pozitiv, iar mama pruncului este Rh negativ. Moștenind singele tatălui care conține Rh, timp de 9 luni de zile copilul trăiește în uter, în conflict cu singele mamei prin care el își primește hrana și aerul.

Din această „contradicție” hematologică singele copilului va ieși subțiat, diluat, slăbit de singele mamei (Rh negativ). Într-un cuvînt, nou-născutul apare pe lume cu o gravă distrucție de hematii, ce poate duce la mortalitate infantilă sau la avorturi spontane. Boala hemolitică trebuie suspectată atunci cînd femeia a mai avut o naștere cu făt mort sau au existat avorturi spontane după una sau două nașteri normale, pentru că de obicei primul și al doilea copil nu sînt afectați de incompatibilitatea de sînge a părinților și se nasc sănătoși și normali.

Metodele actuale de transfuzie sanguină, chiar în momentul nașterii copilului, fac posibilă înlăturarea pericolului morții prin anemie hemolitică.

Primul dinte...

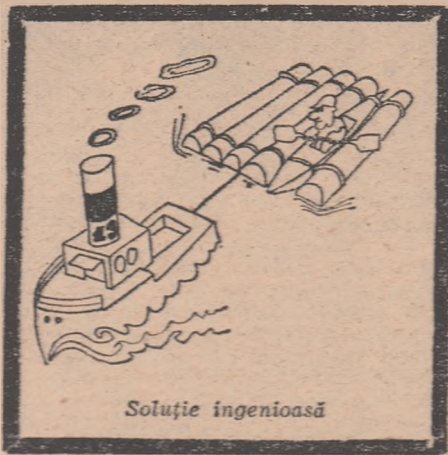
SUEDIA

Göteborg, un oraș activ

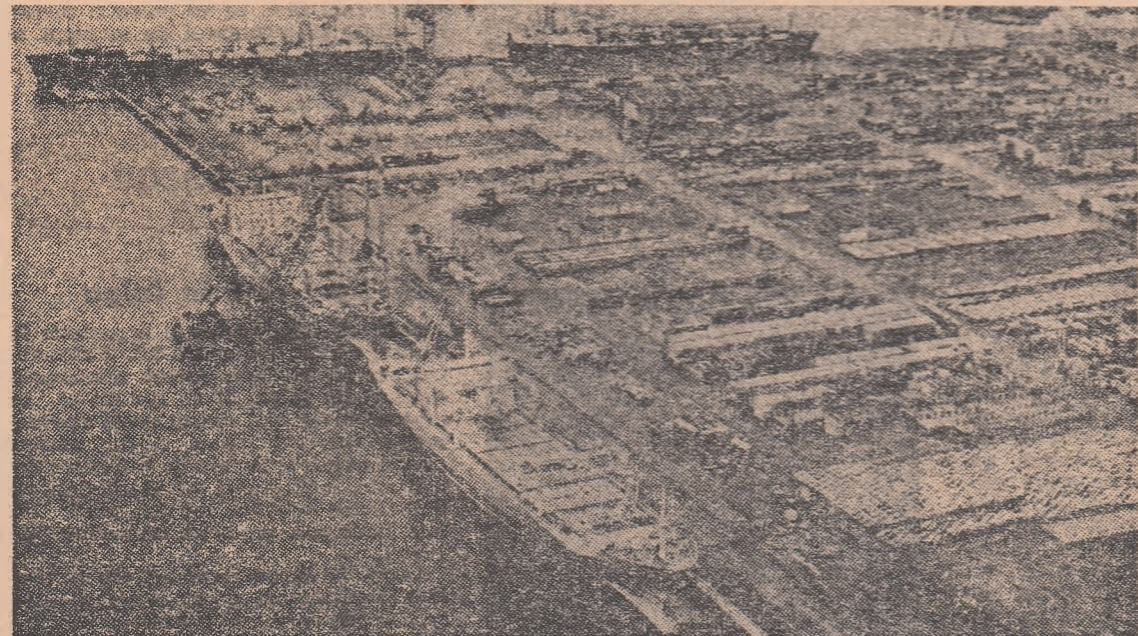
Portul Göteborg este un oraș care muncește intens.

Stânci plate, cenușii, acoperite cu gheață în împrejurimi, clădiri în culori șterse în oraș. Vegetația e și ea săracă și pe străzi nu forfotesc păsările, nici verușele, iar firmele magazinelor și locurilor nu atrag deloc atenția. Născut din mare și pentru mare, Göteborg poartă pecetea spre ei simplificați nordici; monumentele lui subliniază și ele legăturile de mare, serioase, dintre oraș și mare. În piața centrală se înalță mindria Göteborgului — un Poseidon al celebrului sculptor Karl Milles. Nu e tradiționalul zeu bărbos cu un trident în mină, ci un nordic tinăr, gol, un zeu simplu și pe înțelesul tuturor, cu mușchii dezvoltăți de îndelunga minuire a vislelor. Este înfățișat într-o poziție dinamică, de parcă tocmai ar fi ieșit din apă; într-o mină ține o scoică, iar

Clădirea are cinci etaje, înalte și foarte luminoase. Sălile încăpătoare adăpostesc cărți din toate domeniile. La toate etajele există, evident, cataloage și o secție bibliografică mare, iar rafturile sînt accesibile oricărui cititor, care poate sta acolo și citi de dimineață pînă seara. Instalații la mîsură și în fotolii, cititorii pot face lectură, conspecta sau dicta la magnetofon. Desigur, e foarte comod faptul că toată biblioteca a fost transformată în sală de lectură, dar pe mine m-a impresionat altceva. Și anume împrejurarea că ea este un original centru de cultură și învățămînt, care desfășoară, cu ajutorul unor salariați și colaboratori onorifici, o vastă și nobilă activitate. În cadrul ei există o mică sală de cinema, funcționează lectorate, grupuri permanente care se ocupă de invalizi, de nevăzători, există o mare fonotecă, unde se pot comanda discuri.

din se poate scrie mult. As putea să mă refer, de pildă, și la o partidă de pescuit la care am participat într-o zi și să amintesc în treacăt despre regulile pescuitului, o îndelungă și foarte costisitoare în această țară. Căci indiferent dacă ai prins sau nu un păstrăv trebuie să plătești — numai pentru dreptul de a pescui — o sumă egală cu câștigul pe o zi al unui muncitor calificat. E adevărat, însă, că permisul pentru pescuitul unor specii obișnuite e mai ieftin, iar copiii pînă la 15 ani, la pioni și pescarii amatori de pe tărîmul vestic al țării nu plătesc nimic.

Göteborg. Portul.

în cealaltă un somon. Pe artera principală a orașului se mai află o sculptură „marină”: niște stâlpi de beton de diverse mărimi grupați aproape unul de altul simbolizînd catargele unei corăbii scufundate. Din virful uneia din aceste coloane, care servește de postament, se apleacă spre mare, în întîmpinarea vapoarelor, o femeie de bronz care ține strîns la piept un copil. Părul, hasmau și rochia-i veche îi flutură în vînt; e o soție de marinar.

În jurul orașului se îngrămădesc cisternele depozitelor de petrol. Căci Göteborg, unul din cele mai mari porturi ale Scandinaviei, utilizează mult petrol și produse derivate. Interesant este și noul pod de beton, ridicat peste Göta-Älv, cu o lungime de aproape un kilometru. Pe sub el pot trece vase oceanice cu un pescaj de 11 metri. Apoi Göteborgul mai are încă ceva deosebit, biblioteca municipală, despre care țin să amintesc neapărat, că-i e unică în toată Suedia, dacă nu chiar în lume.

după care se poate trece într-o încăpere specială unde, cu căști la urechi, se poate asculta, fără a-i incomoda pe vecini, muzică de Grieg, Chopin, Sibelius, Ciaikovski, cîntăreții sau poeții preferați. În sala de publicații periodice se găsesc cele mai răspindite reviste din lume. Cu ajutorul unui sistem de legătură modernă, biblioteca poate primi pe loc informații de la orice depozit de cărți din țară. Este o excelență realizare!

Dar principala caracteristică a orașului este desigur portul. Pe o distanță de 12 km, de ambele părți ale râului Göta-Älv, se înșiră docuri, șantiere, cheiuri, întreprinderi dominate toate de brațele macaralelor portuare. Tot tărîmul drept al orașului este ocupat de întreprinderi industriale — printre care uzinele „Volvo”, principalul constructor de mașini din Suedia, cu o cifră de afaceri anuală de 6 miliarde de coroane. Anul trecut, uzinele „Volvo” au produs mai bine de 200 000 de autoturisme, 15 000 de autocamioane și 1 500 de autobuze. Mai bine de 70 la sută din ele au fost exportate.

De la Göteborg am plecat spre nord. Sub aripa unui mic „Falcon” se puteau vedea păduri, cîmpii, riuri și lacuri. Curînd am zărit și Vänern, cel mai mare lac din Suedia, de origine tectonică, așezat într-un pat de piatră. Lacul adună multe riuri și riulete, pe care le trimite apoi spre Göteborg printr-un singur curs de apă: Göta-Älv.

În bazinul lacului Vänern sînt vaste păduri de conifere și de alte specii lemnoase — una din principalele bogății ale Suediei. Apoi există practic resurse inepuizabile de apă curată, necesară fabricării celulozei, și căi de acces — feroviare și acvatice — spre piețele interne și internaționale.

Industria suedeză este, dealtminteri, de mult celebră și pentru prelucrarea complexă a lemnului, căci Suedia preferă să exporte nu materie primă, ci produse mai scumpe. Lacul Vänern este centrul acestei industrii cu multe ramuri, bine dotată din punct de vedere tehnic. Numai în jurul orașului Karlstad, situat în partea nordică a bazinului, este concentrat un sfert din capacitatea întregii industrii de celuloză și hîrtie a Suediei. Dar despre lacurile și pădurile Sue-

lași bazin. Cînd s-au luat probe de apă s-a constatat că aceasta conține conpuși de cupru care inverzesc părul blond. Cum această culoare proaspăt dobîndită nu se eurăța deloc, un crainic de la televiziune, care a comentat întîmplarea, i-a sfătuit pe cei în cauză să aștepte... pînă le va crește părul. Poluarea multor surse de apă din Suedia a dus la înființarea, recentă, a Institutului național de cercetări științifice pentru ocrotirea apelor și a aerului.

V. Civilihin

ZAIR

Pigmeii din Ituri

Cîndva, pigmeii erau răspîndiți în toată Africa, dar cu timpul alte triburi, mai puternice, stabilite pe teritoriile lor i-au împins în zone greu accesibile. De aceea ei trăiesc acum în inima junglei ecuatoriale, unde și păstrează integral puritatea rasei.

Zona cea mai dens populată de pigmeii este nesfirșita pădure Ituri, în marele bazin al fluviului Congo. Acolo trăiește populația bambutu, împărțită în trei triburi: efe, basua și akra.

Adevărații fii ai pădurii, pigmeii sînt vînători nomazi și culegători de fructe sălbatice. Ei nu au nimic comun (în privința rasei sau a îmbrăcămîntei) cu bantu sau cu sudanezii care-i inconjoară și cu care au stabilit din vremi imemorabile un soi de viață în simbioză. De pildă bambutu îi ajută pe bantu la vînătoare și capătă în schimb de la aceștia produse agricole și obiecte de fier. În felul acesta cele două populații trăiesc practic împreună, depînd una de cealaltă.

Pigmeii au în medie o înălțime de 1,40 m. Picioarele scurte, disproporționate față de trunchi, sînt în schimb musculoase și sprintene, calități imperios cerute de deplasarea și vînătoarea

rea în desîșul junglei. Au nasul lat, turtit; ochii ageri, mobili, cu o privire limpede, deschisă. Aproape toți sînt păroși, au pielea cafenie și poartă în jurul șoldurilor o fișie de scoarță de copac, bine bătută ca să se inmoaie. Sînt inteligenți, șireți, ingenioși.

În afară de cîini, pigmeii nu țin animale pe lângă casă. Cultul morților — destul de dezvoltat — este generat mai degrabă de teamă, decît de cinstirea celor dispăruți. Ei își educă copiii în spiritul respectului față de bătrîni și al pasiunii pentru vînătoare. Pigmeii nu-si fac creștături pe piele care, umflîndu-se, închipuie pe trup desene în relief, ci preferă să-și vopsească corpul în roșu și negru.

Se pot strecura prin pădurea deasă în cea mai desăvîrșită liniște, fără să frîngă nici mărar o crenguță, cu ușurința cu care noi ne plimbăm pe un bulevard. Văd totul, „sînt” totul cu auzul și mirosul. Chiar prin sau printre măreșii, aproape că nu merg, ci a-leargă mereu, fără a osteni și fără a-și vătămă în vreun fel trupul. Alături de ei te simți complexat, căci începi să înțelegi cit de mult ne-am depărtat noi de natură, în ce măsură ne-am pierdut din energia fizică, din agilitate și, în sfîrșit, din buna dispoziție.

Mari amatori de miere, cînd dau de cite un stup de albine nu pot fi convinși în ruptul capului să meargă mai departe. Se catără imediat în copac și se înfruptă din alimentul preferat. Pigmeii nu se despart niciodată de arc și săgeți, de suliță și amour (un fel de cuțit de fier grosolan lucrat, singurul obiect împrumutat din lumea modernă). Noaptea, se încălzesc în jurul unor focuri aprinse prin frecare. Colibele și le construiesc repede din crengi cu frunze mari. Își tratează bolile cu ajutorul unor plante care cresc în junglă și tot din ele își prețuiesc și otravă pentru vînătoare. Dealtfel găsesc în pădure tot ce le trebuie și în cantități suficiente.

Cum apare europenilor nesfirșita pădure Ituri?

Aceasta seamănă cu întinsele jungle din Amazonia și Indonezia, adică e un zid compact de copaci și alte plante. Un zid neclintit, înăbușitor, învăluit într-o umbră deasă și misterioasă. Chiar dacă jungla este bintuită de un uragan, imediat ce acesta se potolește în desîșul ei se instăpînește din nou o liniște înfricoșătoare, tulburată doar de sunetele scoase de fiare și insecte. Acestea din urmă sînt atât de numeroase și de periculoase, încît amenință la fiecare pas cu boala și moartea.

Plante de tot soiul barează drumul și amenință să se incolăcească în jurul trupului, să-l orbească pe cel neprevenit. Arome tari, pătrunzătoare, dau dureri de cap, iar pielea se acoperă de bășici. Solul este umed, perfid; pe alocuri, mai ales pe peticile străbătute de elefanți, omul se poate ușor scufunda pînă la briu. Riurile sînt numeroase, iar după ploii torențiale ele se revarsă pe distanțe de kilometri în pădure făcînd jungla complet inaccesibilă. La tot pasul mișună șerpi — mari și mici, otrăvitori și inofensivi; de multe ori, mai periculoși sînt cei mici, abia vizibili. Acolo unde vazele scarelui izbutesc să pătrundă totuși printre coroanele copacilor este un infern: aerul, oricum fierbinte, devine sufocant și te învaluea ca aburii dintr-un cazan. În anumite locuri europeanul poate trece numai folosînd forța, aruncîndu-se asupra frunzelor cu toată greutatea corpului, dar unele din ele, aparent inofensive, îi pot sfîșia trupul.

Pigmeii se simt însă acolo la ei acasă, ca peștele în apă. Mici, cu mișcări de felină, se strecoară iute și agili prin cele mai primejdioase zone, în timp ce oamenii nedepriși cu acele locuri se simt greoi și neputincioși, se lovesc la tot pasul numai de piedici.

(După „Nedelea”)

globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

— Tăticule, mai scoate ceva din rucsac!

— Copăcel !..

Foto : A. Sternin

**UN RĂZBOI
NEDECLARAT**

Păsări contra avioane

Nu de mult, pe un aerodrom s-a petrecut următoarea întâmplare. Formind un „pod aerian” între un crîng din apropiere și aeroport, un stol de păsări aducea din pădurice alune coapte și le arunca de sus pe betonul pistei. Coaja alunelor se spargea instantaneu, iar ingenioasele păsări se repezeau în picaj după miezul lor și-l ciuguleau bucuroase. Ghemotoacele negre se agitău astfel de dimineața pînă seara deasupra aeroportului și nu se lăsau intimidare nici de uruitul motoarelor, nici de alte încercări de a le speria.

În ultimii ani s-a scris, de altfel, de multe ori despre primejdia ciocnirilor dintre avioane și păsări. În 1963 a avut loc în Franța chiar o conferință internațională la care au fost dezbătute măsuri de prevenire a avariilor și catastrofelor provocate de păsări. Iar în 1966 a fost organizat un comitet special care să se ocupe de această chestiune. Era o măsură impusă de o realitate tot mai îngrijorătoare. Într-adevăr, conform unor statistici americane, în curs de un deceniu au fost înregistrate peste 1.500 de ciocniri între avioane și păsări. S-a constatat, de asemenea, că cele mai expuse aparate sînt avioanele cu reacție, întrucît păsările nu se pot retrage la timp din calea aparatelor de mare viteză.

Zburînd, pe ruta-i obișnuită, la o altitudine de 1800 de metri, un avion american de tip „V.A.V.” a nimerit într-un stol de lebede. O pasăre a intrat în stabilizatorul din stînga al avionului și i-a avariat profundorul. Pilotul a pierdut comanda și aparatul s-a prăbușit. În octombrie 1964, cosmonautul american Theodor Freeman și-a pierdut viața într-un zbor de antrenament pe un avion cu reacție, din cauză că în timpul zborului în motorul avionului a intrat o gîscă sălbatică. La 18 august

1967, ziarul „Izvestia” a relatat o întâmplare petrecută în districtul Komi — Permeatki. Pilotul S.E. Iarkov zbura pe un „AN-2” de la Gain la Kudimkar. La altitudinea de 1200 metri, avionul s-a ciocnit de o pasăre care i-a spart parbrizul și a provocat cîteva defecțiuni la aparatele din cabină. Pilotul și mecanicul de bord au fost și ei ușor răniți. Radiotelegrafistul, singurul teafăr, nu s-a pierdut însă cu firea și, ajutat de comandantul echipajului, a condus cu succes aparatul la destinație.

Așadar există destule motive pentru ca în ultima vreme să se acorde tot mai multă atenție prevenirii ciocnirilor dintre avioane și păsări. În special se studiază asiduu mijloacele de prevenire a acestor întîlniri nedorite. Constructorii de avioane sovietici, de pildă, consolidează ansamblele și agregatele care sînt mai expuse loviturilor, caută o varietate de sticlă cît mai rezistentă pentru confecționarea parbrizelor și sînt preocupați de sporirea siguranței motoarelor etc.

În același timp se creează mereu alte dispozitive de alungare a păsărilor din zona aeroporturilor. Un zoolog american a făcut o experiență interesantă : a înregistrat pe bandă de magnetofon țipătul de alarmă al gaurilor și l-a reproduș atunci cînd în zona aeroportului a apărut primul stol de grauri. Auzind țipetele, păsările s-au speriat și s-au îndreptat în altă direcție. Mult timp după aceea graurii n-au mai reapărut deasupra aeroportului respectiv. Sovieticii N. Naumov și V. Ilıcev recomandă pentru împrăștierea porumbeilor și a ciorilor zmeș și sperietori de hirtie. Clădirile din zona aeroporturilor sînt vopsite în culori aprinse...

Se pare deci că ciocnirile dintre avioane și păsări pot fi prevenite. Dar pentru asta trebuie bine cunoscute atît comportamentul păsărilor, cît și itinerarele urmate de ele.

TURISM

Seculara frumusețe a lemnului

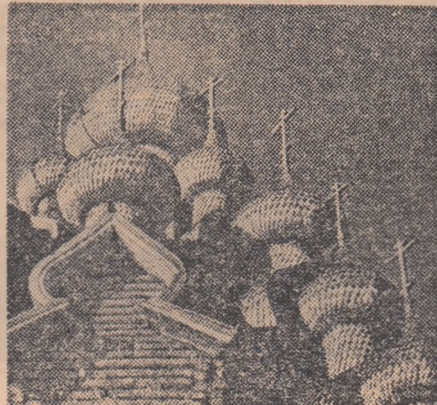
Odinioară, mica insulă Kiji, de pe lacul Onega, din nordul Rusiei, nu depărta de frontiera cu Finlanda, era o importantă escală în drumul pe apă dintre Novgorod și Marea Albă. Acolo era, pe atunci, centrul administrativ a nu mai puțin de 130 de sate și tot acolo s-au construit, începînd de acum mai bine de două secole și jumătate, cîteva din cele mai de preț giuvaeruri ale arhitecturii în lemn, nu numai din Rusia, ci din întreaga lume.

Într-un amplu reportaj publicat de cotidianul „International Herald Tribune”, ziaristul american Robert G. Kaiser se ocupă pe larg de ceea ce el numește „frumusețea supranaturală a monumentelor din Kiji”. Construite cu tesla și toporul din pini și mestecenii care împinzesc regiunea, bisericile și celelalte edificii ale insulei alcătuiesc astăzi un vast muzeu în aer liber și un punct de atracție din ce în ce mai frecvent înscris pe agenda turiștilor.

Capodopera muzeului este Biserica Schimbării la Față, înălțată la marginea lacului pe un octagon de butuci suprapuși și dominată de cele 22 de turle de șindrilă care se îngrămădesc unele în-altele ca florile într-un buchet. Biserica Schimbării la Față a fost clădită în 1714, o a doua i-a urmat la interval de jumătate de veac, iar o clopotniță a fost ridicată la 1864. Aceste trei construcții sînt vizibile din orice punct de pe insulă.

Ziaristul american relevă că forurile sovietice de resort se ocupă de peste 20 de ani de restaurarea tuturor structurilor de lemn din Kiji. Cele două biserici, clopotnița și vechile case ale celor care au defrișat insula pentru a cultiva acolo cereale vor fi acoperite cu un amestec de substanțe chimice care vor garanta integritatea lemnului pe următorii 500 de ani. Pentru aplicarea unui strat convenabil de rezervant, fiecare clădire va trebui să fie învelită într-o „manta” de plastic, ca o floare polenizată artificial.

Robert Kaiser a stat mult de vorbă cu Vilho Niemi, directorul „Muzeului din Kiji”, „adică cu gospodarul tuturor caselor de pe insulă”, precizează reporterul. Niemi i-a împărtășit cîteva dintre proiectele care vor face din Kiji un centru turistic de prim ordin în U.R.S.S. Respectul față de trecut și de moșteni-

Cîteva din cele 22 de turle ale bisericii din Kiji, cu o vechime de 259 de ani.

rea lui artistică va feri, însă, insula de invazia unei arhitecturi care să distoneze față de cea existentă : nu se vor construi nici hoteluri, nici restaurante turistice urmînd a beneficia, pe acest plan, de instalațiile amplasate pe o insulă din imediată apropiere.

PROGNOZE

Moda secolului XXI!

Nu de mult, un mare număr de specialiști în materie de modă s-au întrunit pentru a răspunde la întrebarea : Ce se va purta peste 50 de ani ?

Părerile lor au fost publicate într-o revistă științifică, din care spicuiem cîteva din opiniile exprimate. Ele ne lasă să întrevădem, fie și în linii mari, cum va arăta și ce calitateți va avea îmbrăcămintea secolului XXI.

Femeile vor purta — ni se spune — rochii drepte fără nici un fel de pliuri. Rochiile, ca de altfel în genere îmbrăcămintea, nu vor mai trebui călcate și spălate, întrucît țesăturile din care vor fi confecționate vor fi neșifonabile, nu se vor îmbiba cu nici un fel de miroșuri, nu se vor murdări și nici păta.

În afară de aceste rîvnite calitateți, culoarea pinzeturilor și stofelor se va schimba în funcție de dorințele purtătorilor.

Operația de vopsire va fi executată printr-un proces tehnologic „uscat”, utilizîndu-se vopsele izotopice, vibrațiile ultrasunetelor sau ajutorul razelor laser.

După cum afirmă aceiași specialiști, inginerii din industria ușoară vor intra în posesia secretelor de fabricare a unor țesături mult mai apropiate de cele amintite mai sus încă în deceniul al nouălea al secolului nostru.

... varia ...
ia varia varia va
a varia varia varia v
aria varia varia varia v
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v
aria varia varia varia varia v
ia varia varia varia varia ve
varia varia varia varia varia

În sfîrșit, pentru că tot sîntem în pragul sezonului rece, putem să mai adăugăm ca tradiționala vatelină și blănușile, atît cele veritabile cît și cele sintetice, vor fi înlocuite de un mini-aparat de încălzire ce va putea fi plasat, de pildă, în buzunarul de la piept al hainei.

CALEIDOSCOP

Ciți tigri sînt în taiga

Membrii unor expediții organizate în tinutul Primorie din U.R.S.S. (Extremul Orient) au efectuat recent numărarea tigrilor din taiga. Ei au stabilit că în momentul de față există acolo aproximativ 110—120 feline. Acum treizeci de ani numărul lor era de trei-patru ori mai mic. Încît atunci a fost interzisă cu desăvîrșire vânarea tigrilor, care au fost luați sub protecția organelor de resort.

Lucrările cerute de numărare au permis și efectuarea unor observații interesante asupra vieții acestor animale de pradă, cu care prilej s-a stabilit că ele nu atacă viețuitoarele domestice.

Observator în stratosferă

Specialiști sovietici au realizat cu succes lansarea unui nou mare observator stratosferic care a efectuat un vast complex de observații asupra Soarelui de la altitudinea de 20,5 km.

Acest observator stratosferic, care era mult mai perfecționat decît primele trei, avea o greutate de 8 tone și a fost ridicat la altitudinea amîntă, în regiunea Zavoljie cu ajutorul unui stratostat.

Pentru prima oară, la bordul acestui observator a fost montat un telescop cu o oglindă avînd un diametru de un metru, ceea ce face din el cel mai puternic instrument astronomic ridicat vreodată la o asemenea altitudine. Toate aparatele științifice au funcționat automat, fiind telecomandate de pe Pămînt. Observațiile au durat aproximativ șase ore, după care observatorul stratosferic a aterizat lin, aducînd pe Pămînt cîteva sute de fotografii și spectrograme.

În timpul funcționării observatorului s-a izbutit fotografierea unei puternice explozii solare. În epicentrul exploziei temperatura avea 4—5 milioane grade Celsius...

— Sper că acum credeți că e covor persan!

Fără cuvinte

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRILOR în perioada 5—11 octombrie 1973

Vineri 5 octombrie, ora 19: Ciclul: „Estetica, arta și condiția umană”. În dezbatere: — „Modalitatea estetică a teatrului”. Va vorbi prof. univ. dr. docent Ion Zamfirescu. „Estetică, informație, comunicare”. Va vorbi: prof. univ. dr. Titus Mocaș; — „Destinul contemporan al artei”. Va vorbi dr. Ion Pascadi, șef de sector la Institutul de filozofie al Academiei de științe sociale și politice. Urmează filmul documentar „Victor Iuliu” și un film artistic.

Simbătă 6 octombrie, ora 19: Discuție la masa rotundă: „Informatica în lumea de azi”. Participă: acad. prof. Nicolae Teodorescu; ing. Nicolae Costache, director al Centrului de calcul al Direcției centrale de statistică. Discuția va fi condusă de Mircea Ioanid, redactor șef al Centrului de informare și documentare al Academiei de științe sociale și politice. Urmează filmul documentar „Orchestra ultrasunetelor” și un film artistic.

Luni 8 octombrie, ora 19: Ciclul: „Incursiuni în universul medicinei”. În dezbatere: „Insuficiența cardiacă și tratamentul ei”. Va vorbi acad. Aurel Moga, președintele Academiei de științe medicale. „Probleme de patologie tropicală pentru țările din zonele de climă temperată”. Va vorbi prof. dr. docent Gheorghe Lupășcu, membru corespondent al Academiei R. S. România. Urmează filmul documentar „Profilaxia gripei” și un film artistic.

Marti 9 octombrie, ora 19: Ciclul: „Compendiu: istoria, omul și cultura”. Colocviu: „Sensurile majore ale istoriei patriei”. Va vorbi prof. univ. dr. docent Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei R. S. România. „Prin soi înșine, spre izvoarele istoriei”. Va vorbi prof. univ. Dumitru Almaș. „Aspirațiile de progres ale națiunii socialiste române”. Va vorbi prof. dr. Vasile Netea. Urmează filmul documentar „Suflet din sufletul neamului său” și un film artistic.

Miercuri 10 octombrie, ora 19: Ciclul: „Repere în literatura sovietică”. Conferința: „Etica și estetica în literatura sovietică”. Va vorbi prof. univ. Mihai Novicov. Urmează filmul documentar „Ulianovsk” și un film artistic.

Joi 11 octombrie, ora 19: Ciclul: „Viitorologia — știința de azi a zilei de mâine”. În dezbatere: „Cercetarea viitorului și problemele dezvoltării”. Va vorbi prof. univ. dr. M. C. Demetrescu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. „Inteligența umană și problematica viitorului”. Va vorbi conf. univ. dr. docent Victor Săhleanu. „Integrarea individului în societatea viitorului”. Va vorbi Paul Caravia, cercetător științific la Laboratorul de sociologie urbană al Municipiului București. Urmează filmul documentar „Orizont științific” și un film artistic.

COVORAȘE-STERGĂTOARE

Și aspectul estetic al lucrurilor mărunte contribuie la înfrumusețarea căminului dv...

Covorașul-ștergător este un obiect casnic pe cit de decorativ, pe alt de util. El te întâmpină încă la intrarea în apartament, dar este foarte practic și între vestibul și locuință, pe balcon și chiar în autoturism.

Magazinele de specialitate v-au pregătit o surpriză: covorașele-ștergătoare importate din China și din India. Tesute, plușate, vopsite în fir și imprimate, într-o mare varietate de dimensiuni — de la 30x45 cm până la 45x75 cm — ele sînt fabricate din fibre de bambus, coir sau sisal cu rezistențe superioare. Se întrețin ușor, prin simplă scuturare, și asigură o curățenie perfectă, absorbind instantaneu praful de pe tălpi.

Probele la care au fost supuse le-au dat un certificat care le recomandă de la sine: durată medie de folosire — minimum 5 ani!

Vizitați în magazine expozițiile cu întregul sortiment.

Prețuri oricui accesibile: de la 24 lei, la 107 lei bucata.

EXCURSII DE SEZON

ÎNTEPRINDERE DE TURISM
HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

ORGANIZEAZĂ DE LA 1 OCTOMBRIE a. c.
EXCURSII CU AUTOCARUL
ÎN PRINCIPALELE ZONE VITICOLE
DIN ȚARĂ:

Valea Călugărească
Ostrov
Adamclisi
Odobești
Panciu

INSCRIERI ȘI INFORMAȚII
LA FILIALELE DE TURISM
DIN CALEA VICTORIEI 100
ȘI B-DUL REPUBLICII 68
Telefon 15 74 11 sau 14 08 00

INSCRIEȚI-VĂ
DIN TIMP

INTREPRINDERE DE INDUSTRIE LOCALĂ NR. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse:

- Roabe metalice cu roată cauciucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l:
— cilindrice orizontale
— cilindrice verticale
— paralelipipedice.
- Paturi metalice tip internat se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule.
- Mașini de gătit tip 12 A.
- Mașini de gătit tip 14 I.
- Coturi drepte.
- Burlane negre.
- Cuptoare fărănești.
- Jgheaburi, burlane și coturi zincate.
- Transperante din fire cord

Un nou tip de excursii

INTREPRINDERE DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI a lansat un nou tip de excursii organizate în fiecare duminică pe itinerarele:

- BUCUREȘTI-PIOIEȘTI-VĂLENI-CHEIA
Plecarea la ora 7,30 din cartierul Berceni, din fața centralei telefonice Bd. Metalurgic. Preț lei 65.
- BUCUREȘTI-SINAIA-BUSTENI-PREDEAL-POIANA BRĂȘOV
Plecarea la ora 7,30 din cartierul Balta Albă — Titan complex A 9 și din Piața Palatului R.S.R. din fața restaurantului Cina. Preț lei 77.
- BUCUREȘTI-PITEȘTI-CURTEA DE ARGEȘ-HIDROCENTRALĂ
Plecarea la ora 7,30 din cartierul Drumul Taberei din fața cinematografului Favorit. Preț lei 77.

REȚINEȚI: costul excursiei se achită direct la autocar, în el fiind inclus și un dejun.

Informații suplimentare la filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68.
Telefon 15.74.11 și 14.08.00.

GALLUS

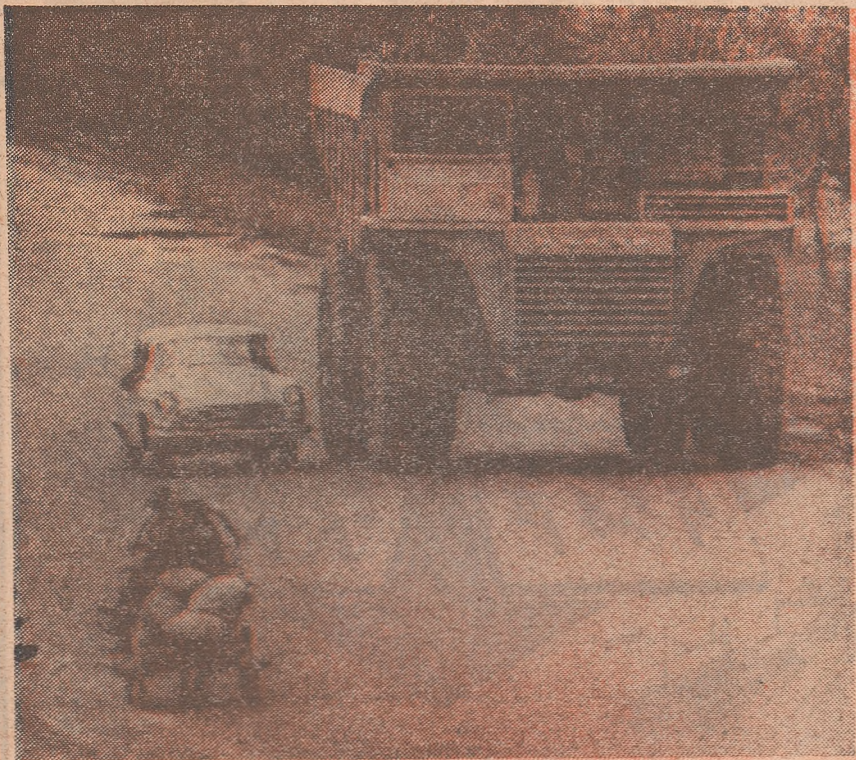
VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LÎNĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
23 CARMIN

ȘI ÎN ORICE ALTE CULORI ȘI NUANȚE

Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „GALLUS”

● Consultați tabelele de culori „GALLUS” ●

Intilnire

Foto : V. Koreskov

Tragere în obiecte...

Trecind pe lângă un chioșc cu bilete loto, Stepan Petrovici a citit mirat: „Nou! Nou! La această tragere „Noua soție“. Cumpărați bilete loto!“ Tocmai vroia să treacă mai departe când, prin fereastră, a văzut fața zimbătoare a vinzătorului:

— Cumpără bilet, moșule! Unul a mai rămas și mine e tragerea! Nu te scumpi, cîștigi o nouă soție!

— Nouă! a mormăit Stepan Petrovici. Și cu cea veche ce fac?

— Cînd o aduci pe cea nouă, cea veche pleacă ea, a răspuns rîzind vinzătorul. Ei, iei?

— Bine, bine, s-a învoit Stepan Petrovici. Curiozitatea învinsese.

— Și nu uita să mă inviți la nuntă, a continuat să glumească vinzătorul, întinzîndu-i biletul.

Ajuns acasă, Stepan Petrovici a povestit totul soției. Care i-a replicat senină:

— Foarte bine. Poate că o să-ți mai scoată gîrgăunii din cap soția asta nouă a ta...

Au trecut cîteva zile. Stepan Petrovici aproape că uitase de noua soție. Dar citind ziarul a dat peste lista cu cîștigurile loto. Pe un rînd în dreptul căruia scria „Noua soție. 123 ruble, 42 de copeici“ se lăfăia numărul lui.

Punînd ziarul deoparte, Stepan Petrovici și-a chemat soția care spăla vasele în bucătărie, s-a uitat la părul ei zburlit, la fața plină de riduri și a întreat-o vădit satisfăcut:

— Ce-ai spune, Daria, dacă în apartamentul nostru ar apărea o ființă veselă, plăcută?

— A venit vreo scrisoare de la Olenka? s-a bucurat soția.

— Nu, a răspuns ușor iritat Stepan Petrovici, arătîndu-i ziarul cu numărul lui norocos înconjurat cu creion chimic.

Soția a bătut bucuoroasă din palme.

— Doamne, ce noroc! 120 de ruble!

Du-te repede la C.E.C.! Dăm avans la mașina de spălat.

„Numai la bani se gîndește, și-2 spus, însă, în sinea lui supărat Stepan Petrovici. Parcă banii fac fericirea“.

S-a imbrăcat totuși și s-a dus la C.E.C. Pe drum se gîdea: „120 de ruble. Măcar să fi fost o sumă mai mare. Dar banii se duc și pe urmă toată viața am să regret. Pe cînd așa... O soție nouă, dragălașă...“

În fine, s-a hotărît. Să ia cîștigul în natură!

La C.E.C. a completat niște formulare și a fost anunțat că o să primească premiul acasă.

Timp de două săptămîni Stepan Petrovici a tresărit la fiecare sonerie. Timp de două săptămîni s-a bărbierit în fiecare dimineață și și-a pus cravata cu floricele. Soția nu se mai sătura privindu-l.

Noua soție, însă, nu se mai ivea. Dar într-o bună zi cînd, pentru a nu știu cîta oară, a deschis ușa cu sufletul la gură, a văzut în pragul ei o blondină

drăguță foc: tînără și cu ochii albaştri!

— Bună ziua, a salutat fata cu un zîmbet răpitor. Dv. ați cîștigat la loto?

— Eu, a răspuns Stepan Petrovici fericit. Pofțiți, vă rog, pofțiți... Vechea soție era tocmai la piață. Fluturîndu-și buclele aurii, blondina a intrat grațios în încăpere, a scos din poșetă un blocnot și l-a întins lui Stepan Petrovici.

— Semnați, vă rog.

Cu mina tremurîndă, Stepan Petrovici a semnat sub cuvîntul „destinatar“.

— Loc aveți? s-a interesat blondina.

— E suficient, a bolborosit emoționat Stepan Petrovici. La nevoie scoatem comoda.

— Știți, cîteodată unii refuză, a continuat blondina ușor întristată.

— Vai de mine! s-a speriat Stepan Petrovici. Eu nu sint dintr-ăia.

— Perfect, s-a înseninat fata.

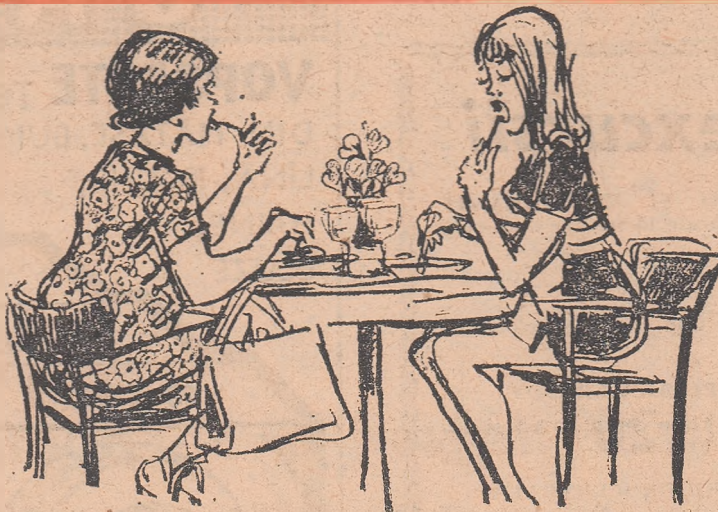
În aceeași clipă ușa s-a deschis larg și patru hamali au împins în cameră o ladă mare.

„Are zestre“, și-a zis bucuoroș Stepan Petrovici.

Hamalii au desfăcut cu multă îndemînare lada și au scos un tablou cu o ramă superbă, de bronz. Tabloul înfățișa un bătrînel cocoșat, cu ochii roșii, care ținea de braț o femeie tînără și trupeșă cu o privire disprețuitoare. Dede-subtul tabloului, pe o plăcuță bătută în ramă, se putea citi: „Kuporosov F.I. Noua soție. Ulei. 1966“.

— La revedere și să-l stăpîniți sănătos, a susurat dulce blondina, ieșind odată cu cei patru hamali.

G. Kemoklidze

— Din motive pedagogice trimit copiii să se joace afară cînd mă cert cu soțul.

— Da, într-adevăr, arată minunat. Se vede că stau mult în aer liber.

Triste și vesele

• Avea atît de puțin simțul umorului, încît nu gusta nici propriile-i anecdote.

• Principala caracteristică a unui inger: „E al dracului de frumos“.

• În clipa cînd și-a auzit glasul conștiinței, a regretat nespun că nu-i surd.

• Îmi plătesc totdeauna datoriile, dar bineînțeles numai celor care merită.

• Stau și mă întreb: Nu cumva meteorologii schimbă vremea?

• Bărbații au inventat oglinda ca să le oblige pe femei să privească adevărul în față.

• Abia la sfîrșit, cînd cartea a văzut lumina tiparului, s-a observat că de fapt gata pentru acest eveniment era mai mult autorul, decît opera.

M. Ghenin

Vreau

să mă antrenez!!...

Zilele trecute, tocmai ieșisem din casă și îmi deschisese umbrela, cînd îl văd trecînd în fugă pe lângă mine pe Kozlov, contabilul nostru. Roșu la față, cu gura deschisă și limba de un cot, alerga rupînd pămîntul.

— Stai! Stai! i-am strigat din urmă.

Dar Kozlov a mărit și mai tare pasul. Mi-a făcut numai cu mina. Adică: fugi, fugi. Și am fugit.

— Dar unde te grăbești? l-am întreb curios.

— Mă antrenez, mi-a răspuns într-un suflăt Kozlov, fug de infarct.

„E o idee, mi-am zis, n-ar fi rău să fug și eu de el“.

Și m-am alăturat lui Kozlov. Străbătusem vreo două cartiere cînd, deodată, am auzit din urmă zgomot de pași. Cînd ne-am întors am văzut că era gata-gata să ne ajungă un individ chel, cu ochii hoibați și o privire răutăcioasă. Pesemne vreun nebun, mi-am zis. Și am iuțit pasul. L-a iuțit și el. Apoi i s-au mai alăturat doi indivizi. Pînă la noi ajungeau acum strigăte amenințătoare. După încă un cartier ne-am întors din nou. Acum alerga în urma noastră o întreagă mulțime. Și ne arăta pumnii.

— Nu mai pot! a gemut Kozlov.

În aceeași clipă chelul ne-a strigat:

— Stai! Trag!

Îngroziți, ne-am oprit și ne-am rezezat de un gard.

— Tu ia-l pe ăsta cu servietă, a ordonat individul autoritar, eu îl iau pe pungașul cu umbrelă (adică pe mine).

După care au început să se apropie de noi cu precauție.

— Nu te apropia! a zberat Kozlov.

Eu am simțit că nu-mi mai stăpînesc nervii. Dar individul nu s-a lăsat. S-a apropiat și mi-a zîmbit dulce, deschizîndu-și larg brațele.

— Nu te atinge, i-am suierat printre dinți.

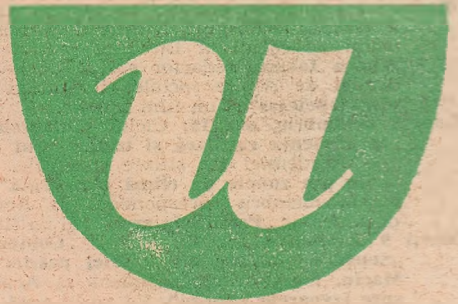
Pe neașteptate, însă, el s-a repezit la picioarele mele și m-a ridicat ca pe un fulg.

— I-au prins, a răzbătut pînă la noi un oftat ușurat din mulțime.

Ne-au legat bine și ne-au petrecut cu toții la miliție.

— Am adus niște infractori! s-a

• Umor
• Umor umor umor
• Umor umor umor umor
• Umor umor umor umor umor
• Umor umor umor umor umor umor
• Umor umor umor umor umor umor umor
• Umor umor umor umor umor umor umor umor

adresat milițianului de serviciu, mîndru de el, individul chel.

— Ce-au făcut? a întreat milițianul.

— Asta lămuriți dumneavoastră. Nu știm. Au fugit de noi.

— De ce-ați fugit? ne-a întreat milițianul.

— Ne antrenăm și individul ăsta a organizat o adevărată vinătoare după noi, a explicat Kozlov.

— Aaa... e o încurcătură la mijloc, ne-a zîmbit candid chelul. Am crezut că sînteți hoți...

Apoi ni s-a dat drumul. Am mai încercat noi, adică eu cu Kozlov, să fugim de infarct, dar din nou cineva a dat dovadă de vîgilență și s-a luat după noi.

Kozlov a renunțat definitiv: a început să fumeze, să joace cărți și... să facă infarct.

Eu însă tot mai sper să fug de el. De aceea vă dau semnalmentele mele. În vîrstă, nu prea înalt, nu sint hoț. Alerg pentru că așa vreau eu și, vă rog, nu mă opriți.

L. Korsunski

Bănuitor

Confidențe

Se înserează. Samotkova, stăpîna casei, e la bucătărie și spală vasele. Fiica ei, Olenka, răsfoiește o revistă ilustrată. Deodată, ridică privirea și cheamă în șoaptă:

— Mamă!

— Da, dragă!

— Mamă, vrei să te ajut la spălatul vaselor?

— Ce, ai nevoie de bani ca să-ți cumperi un pulover nou? ride mama.

— Nu, mămico dar... Aș vrea să-ți spun un secret...

Olenka s-a îmbujorat toată și a lăsat privirea în jos.

— Spune, dragă. Nu te sfii: tăticu doarme, nu te aude, o încurajează mama pe fiică.

— Mami, am împlinit optsprezece ani...

— Bine, bine, ce eu nu știu ce vîrstă ai?

— Mămico, am cunoscut un băiat, care mă iubește și vrea să se însoare cu mine.

— Are serviciu?

— Da... E electrician.

— Aa! Vasăzică n-are studii superioare

— E adevărat, n-are studii superioare, dar e un băiat foarte bun.

— Bine, Olenka! Nu vreau să stau în calea fericirii tale. Primul soț poate să n-aibă diplomă. Nici primul meu soț n-a fost inginer. După aceea m-am căsătorit cu tăticul tău...

(Din „Krokodil“)